

Vesien- ja merenhoidon sekä Vesiensuojelun tehostamisohjelman vesistökuunnostushankkeet 2019–2023

10.11.2023

Sari Uusheimo, Suomen ympäristökeskus

Sisällysluettelo

1.	Selvityksen tausta ja tarve	2
2.	Toteutus, aineisto ja luokittelu	2
3.	Vesien- ja merenhoidon sekä Vesiensuojelun tehostamisohjelman vesistökuunnostushankkeet valtakunnallisesti 2019–2023	5
3.1	Hankemäärät tarkastelujaksolla.....	5
3.2	Hanketyypit yleisemmän ja yksityiskohtaisemman luokittelun mukaan	6
3.3	Toimijat eri hanketyypeissä	9
4.	Vesien- ja merenhoidon sekä Vesiensuojelun tehostamisohjelman vesistökuunnostushankkeet ELY- alueittain.....	12
4.10	Uusimaa.....	14
4.11	Varsinais-Suomi	16
4.12	Häme	19
4.13	Kaakkois-Suomi	22
4.14	Pirkanmaa.....	25
4.15	Keski-Suomi	28
4.16	Etelä-Pohjanmaa	31
4.17	Pohjois-Pohjanmaa	34
4.18	Etelä-Savo.....	37
4.19	Pohjois-Savo	40
4.20	Pohjois-Karjala.....	43
4.21	Kainuu.....	46
4.22	Lappi	49
5.	Johtopäätöksiä.....	53

1. Selvityksen tausta ja tarve

Ympäristöministeriö käynnisti vuonna 2019 Vesiensuojelun tehostamisohjelman, jonka tarkoitus oli vauhdittaa vesiensuojelua Suomessa. Viisivuotisen hankekauden aikana hankerahoitusta kasvatettiin merkittävästi ja vesiensuojeluhankkeiden määrä nousi edellisvuosien tasosta. Kokonaiskuvan saamiseksi ja seuraavan ohjelmakauden sisällön suunnittelemiseksi laadittiin tämä selvitys vesistökuunnostushankkeiden määrästä, sisällöstä ja maantieteellisestä jakautumisesta Suomessa.

2. Toteutus, aineisto ja luokittelu

Suomen ympäristökeskuksen koordinoima valtakunnallinen vesistökuunnostusverkosto laati vuonna 2023 tämän selvityksen koskien ympäristöministeriön valtionavustuksella rahoitettuja vesistökuunnostushankkeita. Selvitykseen sisällytettiin ympäristöministeriön myöntämät ELY-keskusten kautta jaettavat valtionavustukset. Aineisto perustuu YA-järjestelmän valtionavustusraportteihin ja ELY-keskusten määrärahaesitysten hankemuistioihin, joissa esitellään avustushakemusten sisältö. Tässä kohtaa on huomioitava selvityksen haasteena se, että suunniteltujen valuma-alueiden osalta hankesuunnitelmien ja hankemuistioiden tarkkuus vaihteli ja osasta puuttui tarkat tiedot, mitä toimenpiteitä tarkalleen ottaen oli suunniteltu. Tämä johtuu osittain myös siitä luonnollisesta syystä, etteivät tarkat suunnitelmat ole aina vielä hakijankaan tiedossa hakuvaiheessa. Täydentäviä tietoja pyydettiin ELY-keskuksilta ja etsittiin hankkeiden verkkosivuilta.

Selvitykseen sisällytettiin YA-järjestelmään tallennetut myöntöpäätökset valtionavustuksista vuosina 2019–2023. Hakukriteereinä olivat vesien- ja merenhoidon sekä vesistötoimenpiteiden toteuttamiseen osoitetut valtionavustukset sekä Vesiensuojelun tehostamisohjelman avustukset (kuva 1). Vuoden 2023 myöntöpäätösten osalta raportti otettiin järjestelmästä 19.7.2023., jolloin kaikki vuoden 2023 myöntöpäätökset olivat ELY-keskuksille tehdyn ennakkokyselyn mukaan tallennettuina.

The screenshot shows a web application interface for selecting search criteria. The browser address bar shows 'ya.ahtp.fi/app/claim/yreport/view_reports.xhtml'. The page title is 'Hae vaitionavustuksia'. The main content area is divided into three sections:

- ELY-keskus:** A list of regions with checkboxes. All are checked: Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Savo, Häme, Kaakkois-Suomi, Kainuu, Keski-Suomi, Lappi, Pirkanmaa, Pohjanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Uusimaa, and Varsinais-Suomi. Below the list are buttons: 'Valitse kaikki ELY:t' and 'Tyhjennä ELY:t'.
- tyyppit:** A list of activity types with checkboxes. Most are unchecked, but 'Vesien- ja merenhoidon sekä vesistötoimenpiteiden toteuttamiseen' and 'Vesiensuojelun tehostamisohjelman vesistökuunnostusten toteuttamiseen' are checked. Below the list is a button: 'Tyhjennä valinnat'.
- Hakemuksen jättövuosi:** A search filter for the submission year. It includes a dropdown 'Valitse vuosi...', a 'Päätöksen vuosi' section with buttons for 2019, 2020, 2021, 2022, and 2023, a 'Valmistumisvuosi' section with a dropdown 'Valitse vuosi...', and a 'Kunta' section with a dropdown 'Valitse kunta...' and a 'Luo raportti' button.

Kuva 1. YA-järjestelmään tallennettujen myönteisten avustuspäätösten hakukriteerit.

Vesiensuojelun ja -kunnostuksen hankkeiden luokittelu toteutettiin rinnakkain sekä yleisemmällä että yksityiskohtaisemmalla tasolla. Osa hanketyypeistä yhdistettiin samaan luokkaan, jos niillä tavoiteltiin samaa asiaa, kuten esim. virtaamansäätörakenne, eroosiosuojaus ja pengerrys. Luokkiin 1–4 sijoittuneet **”suppeammat” hankkeet sisälsivät pääasiallisesti ko. luokan yhtä toimintaa** (kuva 2). Jos hankkeessa tehtiin kahdenlaisia toimenpiteitä, on hanke luokiteltu siihen luokkaan, mikä on katsottu pääasialliseksi toiminnaksi. Esimerkiksi monissa niittohankkeissa on tehty myös pienimuotoisia ruoppauksia. Hankkeet, jotka sisältävät erilaisia vesiensuojelurakenteita, sisältävät myös niiden rakennus, tyhjennys ja/tai korjaustoimenpiteitä. Vastaavasti hankkeet, joihin sisältyy kalustoa, sisältävät myös kaluston hankintaa ja korjausta.

Vesiensuojelun vaikuttavuuden kasvattamiseksi on kunnostustoimijoita yleisesti kannustettu laaja-alaisuuteen hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Näin ollen luokittelu sisältää myös luokan 5 **”laaja-alainen hanke”**, joka sisältää vähintään kolmea erityyppistä toimintaa hankeluokista 1–5. Luokan 5 toimenpiteet olivat sellaisia, joita sisältyi vain laaja-alaisiin hankkeisiin.

Yleisen tason luokittelu	Yksityiskohtaisemman tason luokittelu														
1. Selvitys, suunnittelu, hakemus	1. Selvitys, suunnittelu, hakemus														
2. Neuvonta, koulutus, verkostot & viestintä	2. Neuvonta, koulutus, verkostot & viestintä														
3. Tutkimus & kehittäminen	3. Tutkimus & kehittäminen														
4. Konkreettisia kunnostustoimia sisältävät hankkeet (1-2 erilaista toimintaa luokista 1-4)	4. Konkreettisia kunnostustoimia sisältävät hankkeet (1-2 erilaista toimintaa luokista 1-4)														
	Niitto, biomassan poisto, kaluston hankinta	Ruoppaus	Kosteikko, pintavalut, uskenttä, suodatusrakenne	Ennallistaminen (hiekkarannat, pienvedet, suot, fladat, kluuvit, uomat)	Laskeutus, altaan rakentaminen, tyhjennys, korjaus	Hulevesien hallinta, viivytyksallisuus	Vedenpinnan korkeuden nosto	Virtaaman säätörakennne, eroosiosuojaus, pengerrys	Lajien elinympäristökunnostus (muut kuin vaelluskalat)	Kalatie, vaellusestaiden poisto, virtavesieliympäristön kunnostus	Hoitokalastus, ravintoketjukunnostus, kalaistutus	Fosforin saostus, muu kemikaalisointi	Hapetus	Seuranta (toimenpiteiden vaikutukset)	Muut (tulvatasaenne, kaksitasouoma, jätevesialtaan kunnostaminen, vieraslajin poisto)
5. Laaja-alaiset hankkeet (sis. vähintään kolmentyyppistä toimintaa luokista 1-5)	5. Laaja-alaiset hankkeet (sis. vähintään kolmentyyppistä toimintaa luokista 1-5)														
	Maanparannusaineiden levitys (kalkki, kipsi, kuitu)			Roskien/jätteiden keruu			Peltotoimenpiteet (kerääjäkasvit, viljelykierto, satoajan ulkopuolinen kasvipeitteisyys, fosforitaseen optimointi)			Uppopuupuhdistamot			Lajien siirtoistutukset (ennallistaminen)		

Kuva 2. Selvityksessä käytetty yleisemmän tason ja yksityiskohtaisemman tason hankeluokittelu.

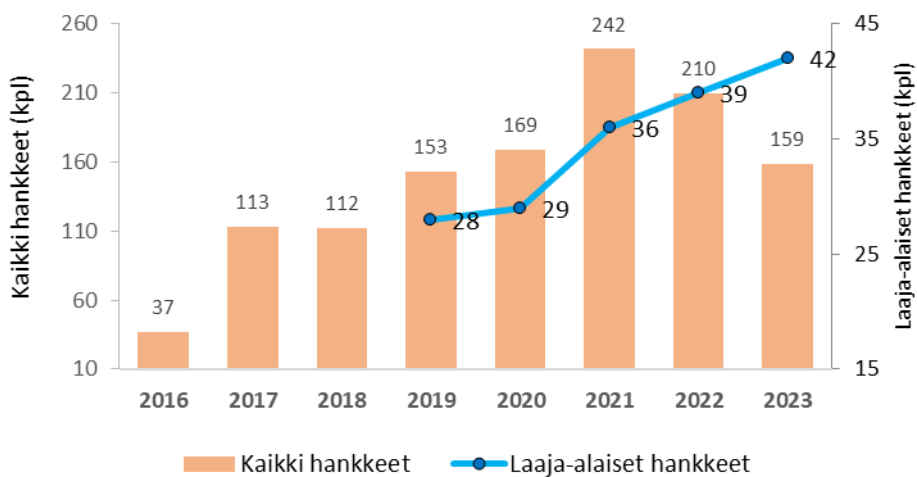
Selvityksessä luokiteltiin hankkeiden toimijat sen mukaan, kuka oli avustuksessa hakijana. Aineiston perusteella toimijat luokiteltiin seuraaviin ryhmiin:

- yhdistykset ja seurat (Y)
- kunnat ja kaupungit (K)
- säätiöt (S)
- osakaskunnat, rantakunnat, isojakokunnat, kalastuskunnat ja kalastusyhtymät (O)
- osuuskunnat (OSK)
- kalatalousalueet ja kalatalouskeskukset (KA)
- yritykset (YR)
- yksityishenkilöt (YK)
- tiekunnat (T)
- oppilaitokset (OP)
- asiantuntijaorganisaatiot (AS)

3. Vesien- ja merenhoidon sekä Vesiensuojelun tehostamisohjelman vesistökuunnostushankkeet valtakunnallisesti 2019–2023

3.1 Hankemäärät tarkastelujaksolla

Tarkastelujaksolla 2019–2023 hankeavustuksia myönnettiin vuosittain keskimäärin 187 kpl, joka oli selvästi korkeammalla tasolla kuin Vesiensuojelun tehostamisohjelmaa edeltävinä vuosina 2016–2018 (kuva 3.) Kunnostushankkeiden huippuvuosi oli 2021, jolloin avustettiin 242 hanketta. Tehostamisohjelman aikana laaja-alaisten hankkeiden määrä kasvoi tasaisesti, kun taas kokonaishankemäärä lähti laskuun vuonna 2022.

Kuva 3. Ympäristöministeriön avustamien vesienhoito- ja kunnostushankkeiden lukumäärä vuosina 2016–2023.

Aineiston perusteella ympäristöministeriön avustuksella toteutettiin vuosina 2019–2023 yhteensä 933 vesiensuojelun hanketta (taulukko 1). Hankkeiden hyväksytyt kokonaiskustannukset olivat lähes 55 milj. euroa ja varsinaisten avustusten osuus lähes 28 milj. euroa.

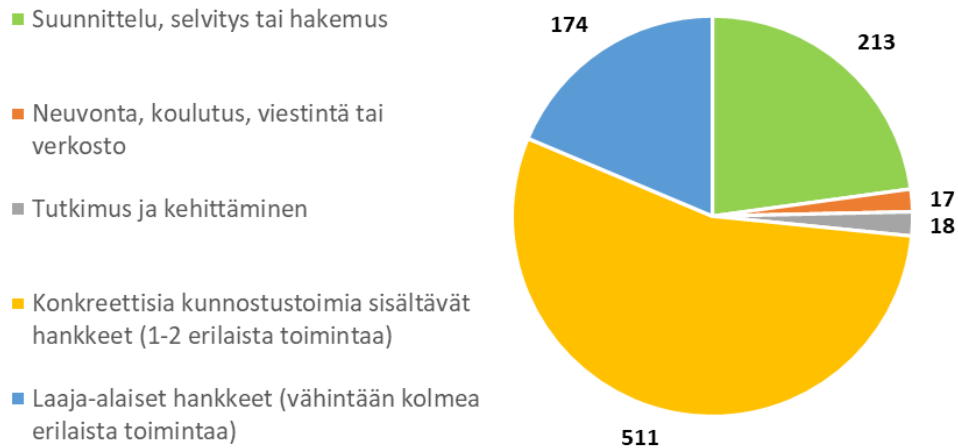
ELY-alueiden kesken hankemäärissä oli luonnollisesti suurta vaihtelua. Vesiensuojelun tehostamisohjelman aikana aluekohtaiset hankemäärät vaihtelivat 19 ja 118 välillä (taulukko 1). Keskimääräinen avustusprosentti oli 47–58 %. Suurin avustussumma kohdentui Uudellemaalle ja pienin Kainuuseen.

Taulukko 1. Hankemäärien ajallinen jakautuminen sekä hyväksytyt kokonaiskustannusarvio (€) avustetuissa hankkeissa 2019–2023 ELY-alueittain.

ELY-keskus	2019	2020	2021	2022	2023	Yht. (kpl)	Hyv. kust.arvio
UUELY	25	14	27	18	16	100	12 187 901 €
VARELY	7	4	13	14	10	48	2 265 228 €
HÄMELY	24	17	32	18	14	105	5 966 140 €
KASELY	6	11	12	15	18	62	6 791 017 €
PIRELY	14	25	24	19	10	92	3 595 416 €
KESELY	8	10	16	17	7	58	2 127 844 €
EPOELY	17	27	28	29	17	118	7 948 903 €
POPELY	13	12	25	15	12	77	5 397 620 €
ESAELY	11	15	23	28	26	103	2 082 263 €
POSELY	9	8	13	11	8	49	1 673 900 €
POKELY	10	10	17	13	11	61	2 336 828 €
KAIELY	4	4	4	5	2	19	1 034 196 €
LAPELY	5	12	8	8	8	41	1 484 660 €
Yht. 	153	169	242	210	159	933	54 891 915 €

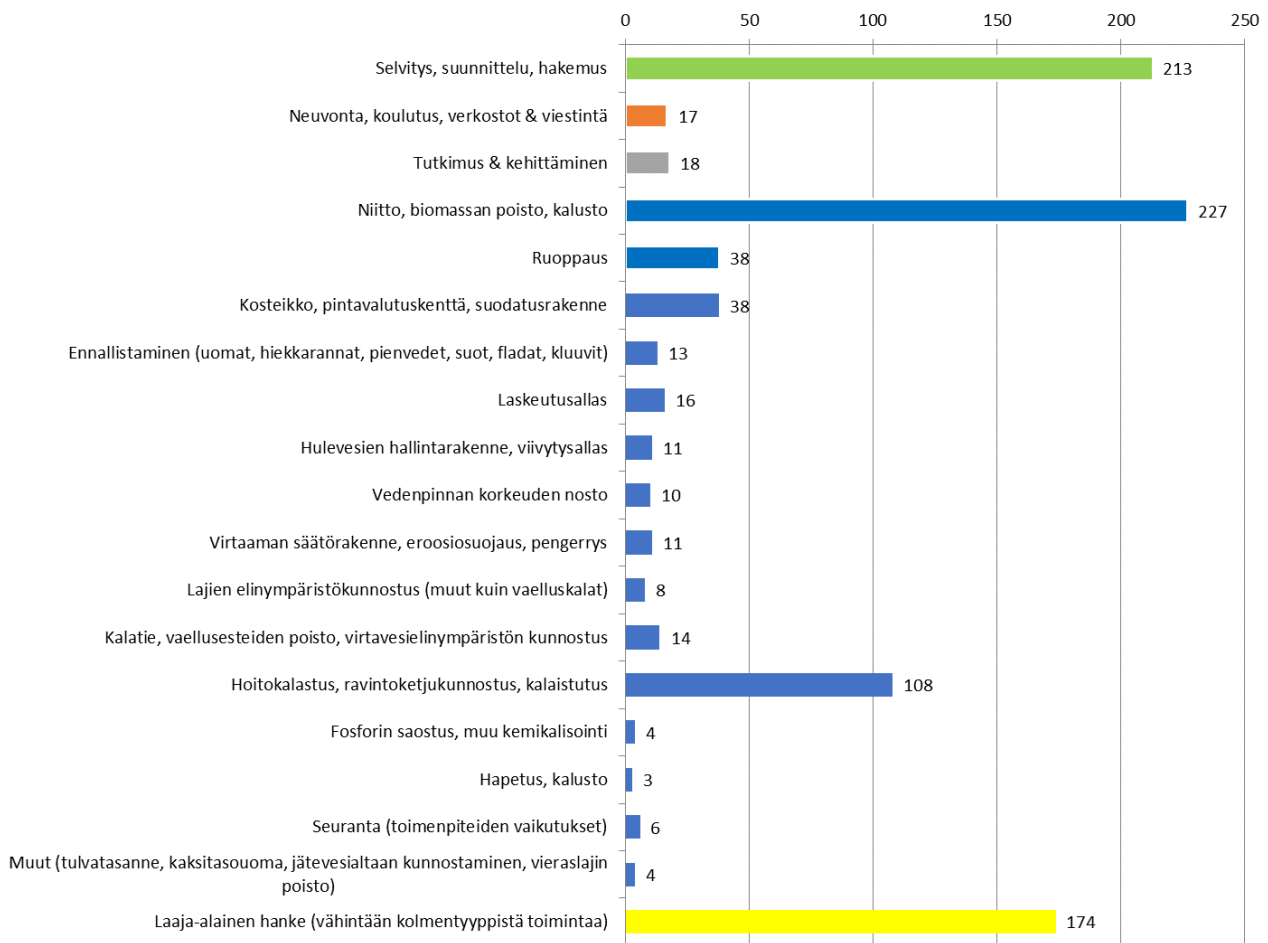
3.2 Hanketyypit yleisemmän ja yksityiskohtaisemman luokittelun mukaan

Hieman yli puolet (55 %) kaikista vesistökuunnostushankkeista oli suppeampia, 1–2 konkreettisen kuunnostustoiminnan hankkeita (kuva 4.). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 23 % ja laaja-alaisten hankkeiden osuus 19 %. Sekä neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeiden että tutkimus- ja kehityshankkeiden osuus oli noin 2 %

Kuva 4. Vesistö-kunnostushankkeiden lukumäärät yleisemmän tason luokittelun mukaan 2019–2023.

Yksityiskohtaisemman tason luokittelussa (kuva 5) sinisillä palkeilla on kuvattu, mitä kunnostustoimenpiteitä kuvan 4. oranssilla merkityt konkreettisen toiminnan kunnostushankkeet sisältävät. Selvästi suurin osa näistä hankkeista oli niittohankkeita, kasvillisuusbiomassan poistoja tai niittokaluston hankintaa/korjausta. Toiseksi eniten oli hoitokalastusta, ravintoketjukunnostusta ja kalaistutuksia. Kolmanneksi suurimman toimenpideluokan jakoivat ruoppaushankkeet sekä valuma-alueisiin lukeutuvat kosteikot, pintavalutuskentät ja suodatusrakenteet.

Kuva 5. Vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan 2019–2023.

Laaja-alaisiin hankkeisiin (174 kpl) luokiteltiin hankkeet, joissa tehtiin vähintään kolme erityyppistä kunnostustoimintaa. Keskimäärin erilaisia toimenpiteitä laaja-alaisissa hankkeissa oli 4–5. Suurin osa (63 %) laaja-alaisista hankkeista sisälsi suunnittelua, selvitystä ja/tai hakemustoimenpiteitä (kuva 6). Hieman yli puolet (55 %) sisälsi niittoa, biomassan poistoa ja/tai kalustoon liittyviä toimenpiteitä. Laaja-alaisiin hankkeisiin sisältyi merkittävästi enemmän neuvontaa, viestintää, koulutusta (50 %) tai verkostotoimintaa (44 %) sekä seurantatoimenpiteitä, kuin ns. suppeampiin hankkeisiin. Muutoin laaja-alaisissa hankkeissa yleisiä olivat samat toimenpiteet kuin suppeammissa hankkeissa (hoitokalastus, ravintoketjukkunnostus, kalaistutus sekä valuma-alue toimista kosteikot ja laskeutusallaat).

Kunnostustoimenpiteitä, joita sisältyi vain laaja-alaisiin hankkeisiin (luokka 5: maanparannusaineiden levitys, roskien keruu, peltotoimenpiteet, oppopuupuhdistamot, siirtoistutukset) oli 14 hankkeessa. Näistä yleisimmät, maanparannusaineiden levitys sekä oppopuupuhdistamot, sisältyivät kahdeksaan hankkeeseen.

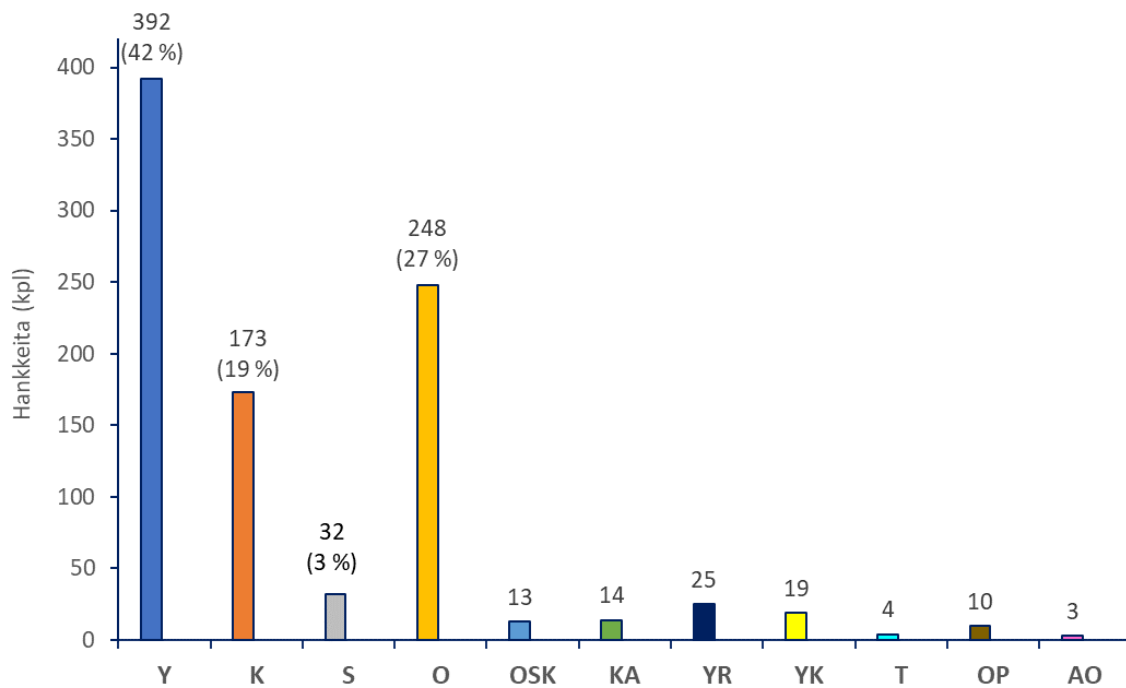

Kuva 6. Laaja-alaisten hankkeiden (174 kpl) sisältämät kunnostustoimenpiteet 2019–2023.

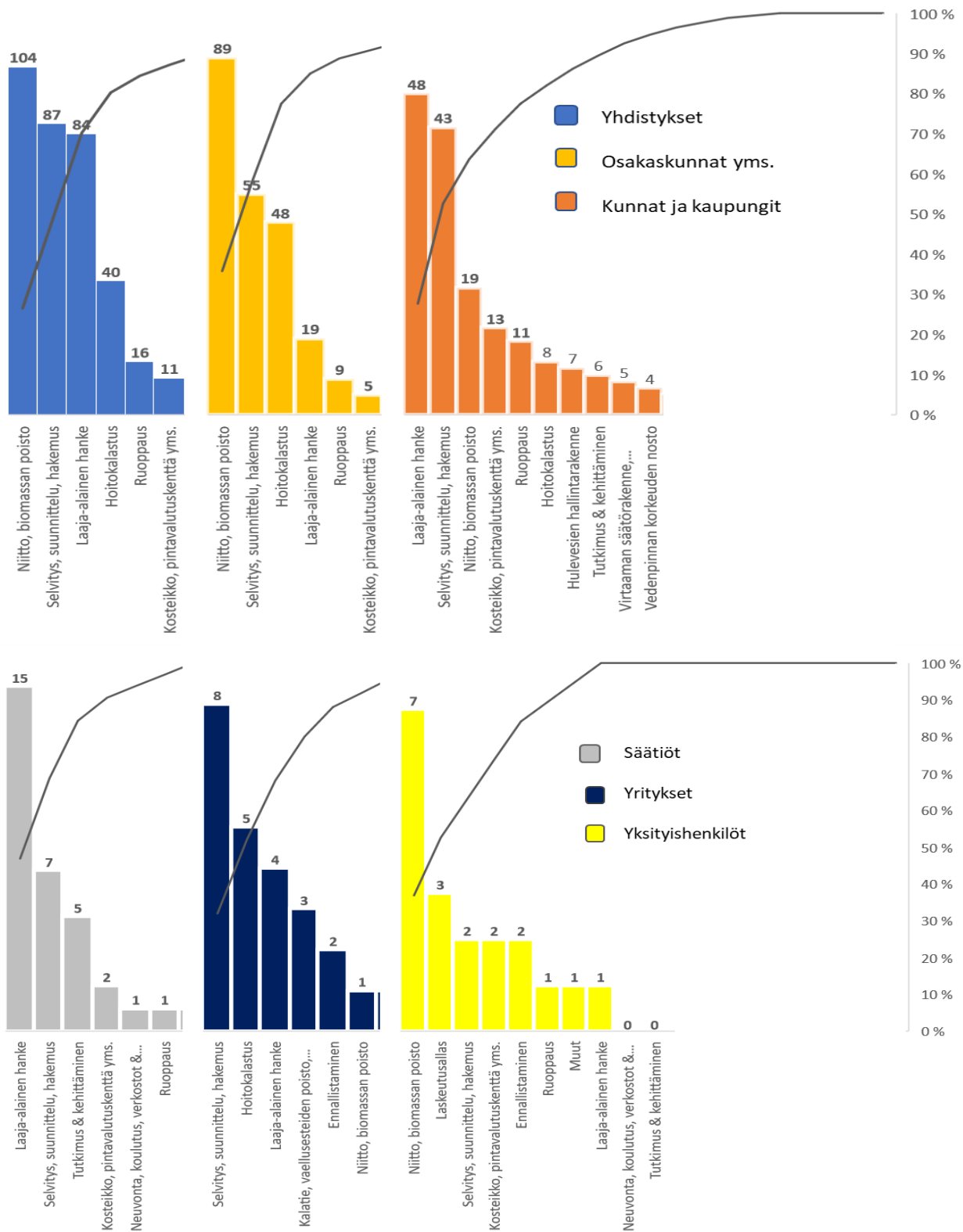
3.3 Toimijat eri hanketyypeissä

Kunnostushankkeiden toteutuksessa nousi esiin erityisesti kolme toimijatyypistä: yhdistykset, osakaskunnat ja kunnat/kaupungit (kuva 7). Yhdistykset tai seuramat olivat hakijana 43 % hankkeita, osakaskunnat ym. ko. toimijatyyppeihin kuuluvat olivat hakijana noin joka neljännessä ja kunta tai kaupunki joka viidennessä kunnostushankkeessa. Neljänneksi aktiivisin toimijatyyppeistä olivat säätiöt (3 %).

Yhdistysten/seurojen yleisin hanketyyppeistä oli niittohankkeet, jonka jälkeen tulivat selvitys- ja suunnitteluhankkeet ja laaja-alaist hankkeet (kuva 8). Osakaskuntien yms. kaksi yleisintä hanketyyppeistä olivat samat kuin yhdistyksillä, mutta kolmantena tulivat hoitokalastushankkeet ja vasta neljäntenä laaja-alaist hankkeet. Kuntatoimijoilla puolestaan laaja-alaist hankkeet olivat yleisin hanketyyppeistä, jonka jälkeen tulivat selvitys- ja suunnitteluhankkeet. Säätiöt keskittyivät laaja-alaisiin hankkeisiin, jonka jälkeen tulivat suunnittelu- ja selvityshankkeet. Yritykset tekivät eniten selvitys- ja suunnitteluhankkeita ja hoitokalastuksia. Yksityishenkilöt keskittyivät pääosin niittoihin.

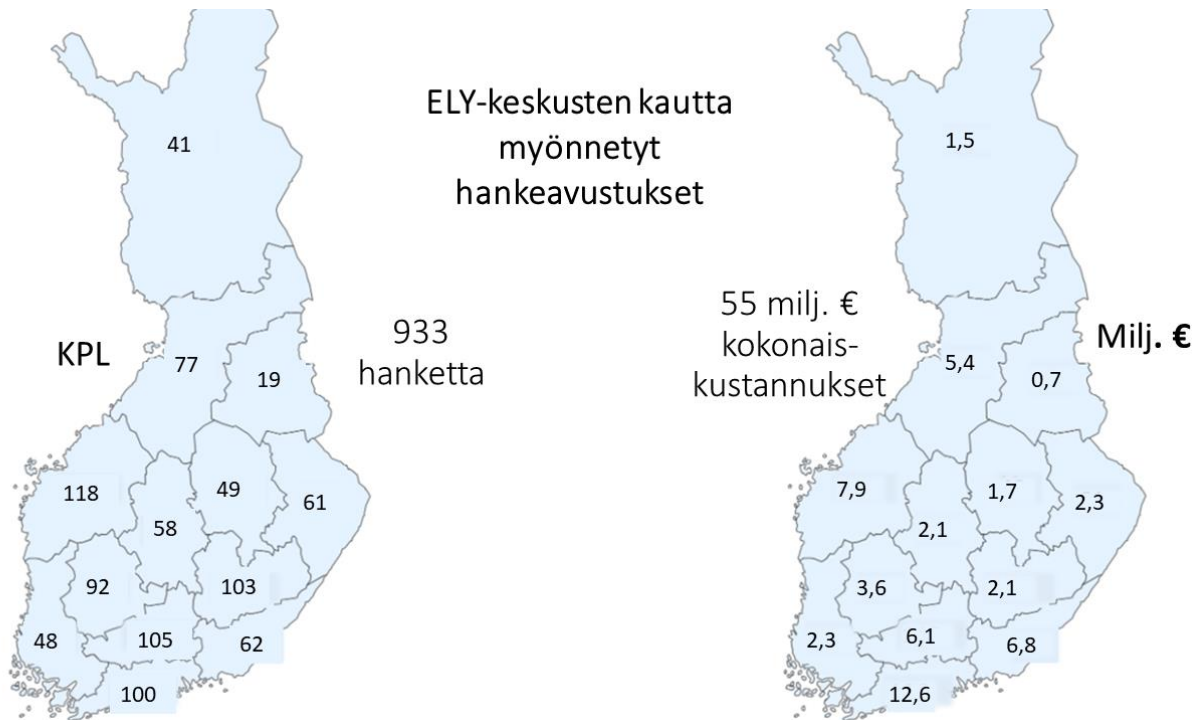

Kuva 7. Vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät toimijoittain valtakunnallisesti 2019–2023. Toimijatyyppit: Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio.

Kuva 8. Kuuden suurimman toimijatyyppin toteuttamat yleisimmät hanketyypit. Hankkeiden lukumäärä näkyy palkin yläpuolella. Musta viiva kertoo, kuinka suurta osaa (%) hankkeet edustavat toimijatyyppin kaikista hankkeista.

4. Vesien- ja merenhoidon sekä Vesiensuojelun tehostamisohjelman vesistökuunnostushankkeet ELY-alueittain

Kuva 9. Hankemäärät ja hankkeiden hyväksytyt kokonaiskustannukset ELY-alueittain koko Suomessa 2019–2023.

Kuvassa 9 on esitetty kokonaiskuva ELY-keskusten alueiden hankemäärästä ja hankkeiden kokonaiskustannuksista Vesiensuojelun tehostamisohjelman aikana.

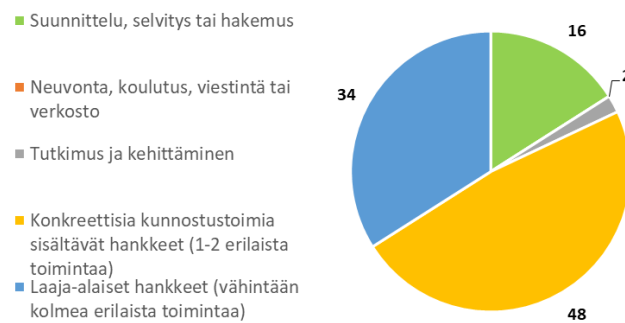
Selvitys- ja suunnitteluhankkeiden määrät olivat suurimmat Pirkanmaan ja Etelä-Savon ELY-alueilla (taulukko 2). Neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeita oli kahdeksan ELY-keskuksen alueella ja tutkimus- ja kehittämishankkeita oli seitsemän ELY-keskuksen alueella. Eniten laaja-alaisia hankkeita oli Uudenmaan, Kaakkois-Suomen sekä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksien alueilla.

Taulukko 2. Yksityiskohtaisemman tason mukainen hanketyyppijako ELY-alueittain, hanketyypin kokonaismäärä sekä sen osuus kaikkien hankkeiden määrästä aineistossa.

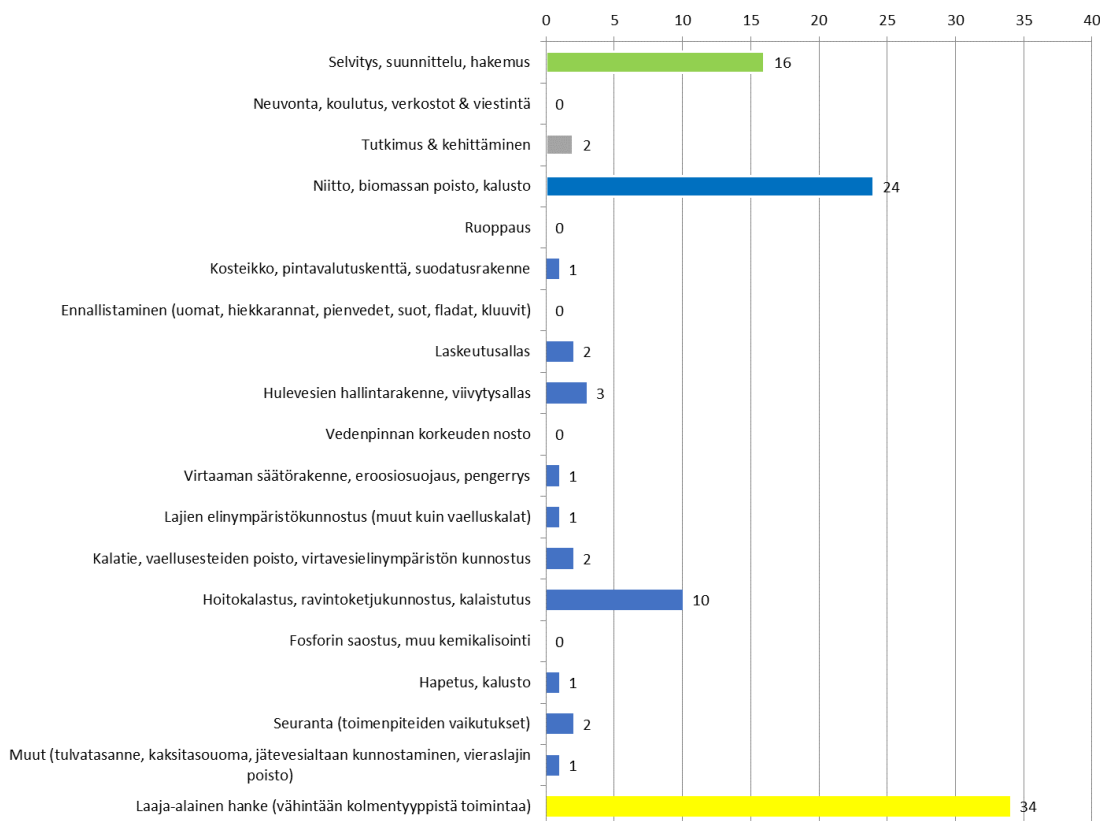
Hanketyyppi	UUD	VAR	HAM	KAS	PIR	KES	EPO	POP	ESA	POS	POK	KAI	LAP	Hanketyypin osuus kaikista hankkeista (%)	
	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	ELY	Yht.
Selvitys, suunnittelu, hakemus	16	7	18	9	31	26	27	23	31	12	8	0	5	213	22,8
Neuvonta, koulutus, verkostot & viestintä	0	1	0	3	4	1	0	3	1	0	0	1	3	17	1,8
Tutkimus & kehittäminen	2	0	7	1	0	0	2	2	1	0	3	0	0	18	1,9
Niitto, biomassan poisto, kaluston hankinta	24	15	39	13	22	10	34	6	17	3	31	2	11	227	24,3
Ruoppaus	0	3	10	2	3	2	8	3	1	6	0	0	0	38	4,1
Kosteikko, pintavalutuskenttä	1	4	0	4	2	5	8	2	4	2	5	1	0	38	4,1
Ennallistaminen (uomat, hiekkarannat, pienvedet, suot, fladat, kluuvit)	0	0	0	0	2	3	2	1	0	0	5	0	0	13	1,4
Laskeutusaltaan rakentaminen, tyhjennys, korjaus	2	1	5	0	3	0	1	2	2	0	0	0	0	16	1,7
Hulevesien hallinta, viivytysallas	3	2	2	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	11	1,2
Vedenpinnan korkeuden nosto	0	0	1	1	0	0	2	1	0	4	0	0	1	10	1,1
Virtaaman säätö rakenne, eroosiosuojaus, pengerrys	1	1	1	0	3	1	2	2	0	0	0	0	0	11	1,2
Lajien elinympäristökunnostus (muut kuin vaelluskalat)	1	0	0	3	0	1	2	0	0	1	0	0	0	8	0,9
Kalatie, vaellusesteiden poisto, virtavesielinympäristön kunnostus	2	0	0	0	1	2	4	3	0	2	0	0	0	14	1,5
Hoitokalastus, ravintoketjukurkennostus, kalaistutus	10	5	5	7	5	3	4	12	35	9	0	7	6	108	11,6
Fosforin saostus, muu kemikalisointi	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0,4
Hapetus	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	3	0,3
Seuranta (toimenpiteiden vaikutukset)	2	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0,6
Muut (tulvatasanne, kaksitasouoma, jätevesialtaan kunnostaminen, vieraslajin poisto)	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	4	0,4
Laaja-alainen hanke (sis. vähintään kolmentyyppistä toimintaa)	34	9	11	19	13	3	18	16	10	10	8	8	15	174	18,6
yht.	100	48	105	62	92	58	118	77	103	49	61	19	41	933	

4.10 Uusimaa

Uudenmaan alueen avustettiin 2019–2023 yhteensä 100 vesistökuunnostushanketta. Näistä lähes puolet (48 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 10). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 16 % ja tutkimus- ja kehityshankkeiden osuus oli 2 %. Pelkkiä neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 34 %.

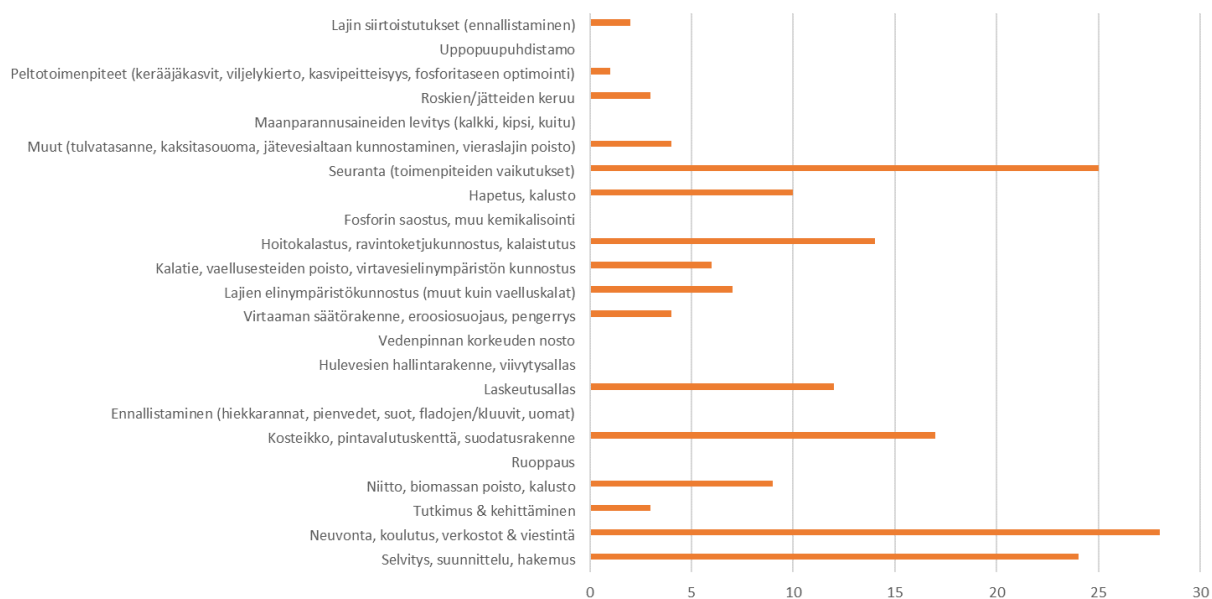

Kuva 10. Uudenmaan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 11. Uudenmaan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (34 kpl) sisältö Uudenmaan ELY-alueella 2019-2023

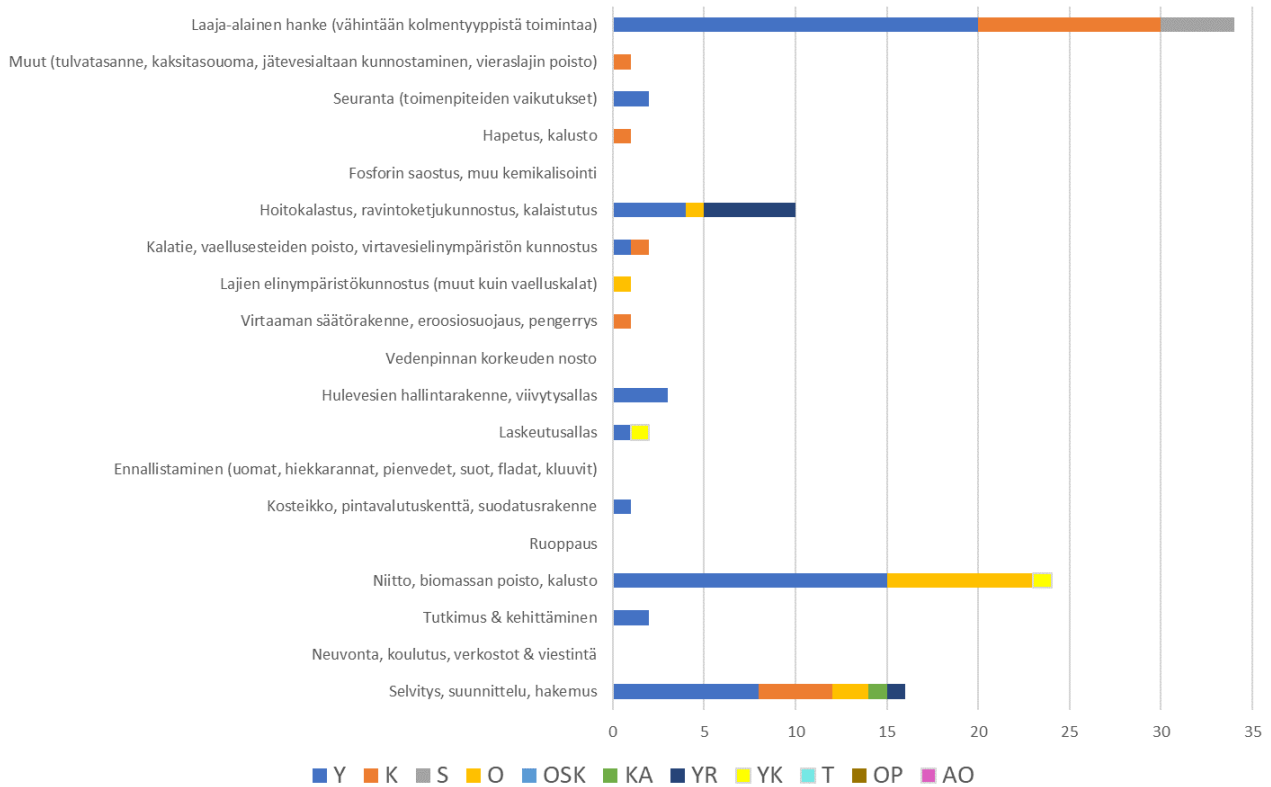

Kuva 12. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Uudenmaan ELY-keskuksen alueella.

Uudenmaan suppeammissa, konkreettisissa kunnostushankkeissa tehtiin eniten niittoja ja hoitokalastuksia (kuva 11). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät puolestaan eniten neuvontaa, koulutusta, verkostotoimintaa ja viestintää sekä seurantaa ja selvitys- & suunnittelutoimintaa (kuva 12).

Kuvassa 13 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppe toteutti. Eniten hankkeita Uudenmaan ELY-alueella toteuttivat yhdistykset/seurat (57 %), kunta/kaupunki (18 %) ja osakaskunnat ym. luokkaan kuuluvat (12 %).

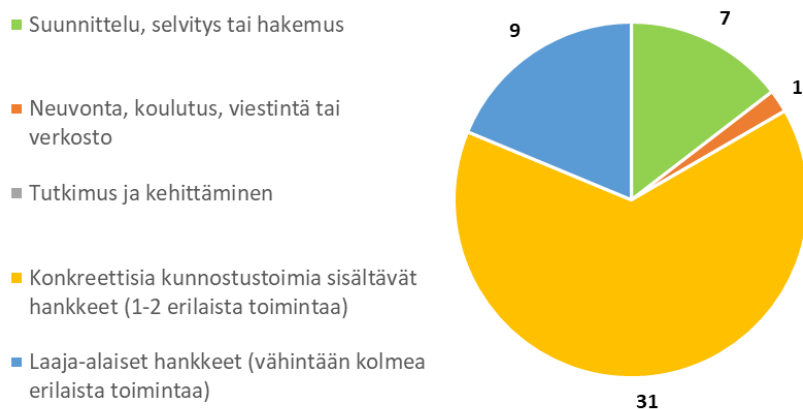
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Uudenmaan ELYn alueella
2019-2023

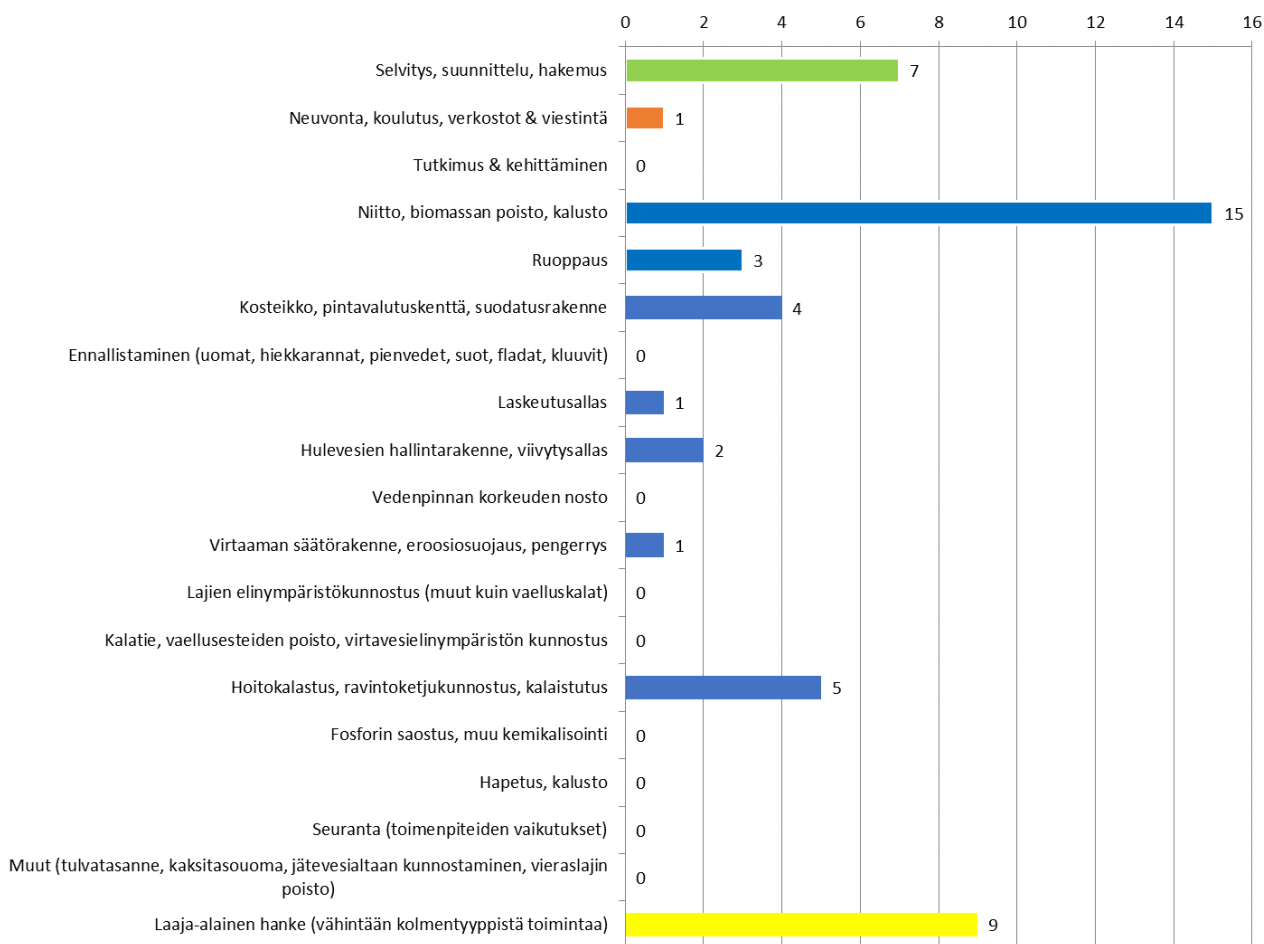
Kuva 13. Uudenmaan alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyyppit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyyppit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.11 Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomessa avustettiin 2019–2023 yhteensä 48 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (65 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 14). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 15 % ja neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeita osuus oli noin 2 %. Pelkkiä tutkimus- ja kehittämishankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 19 %.

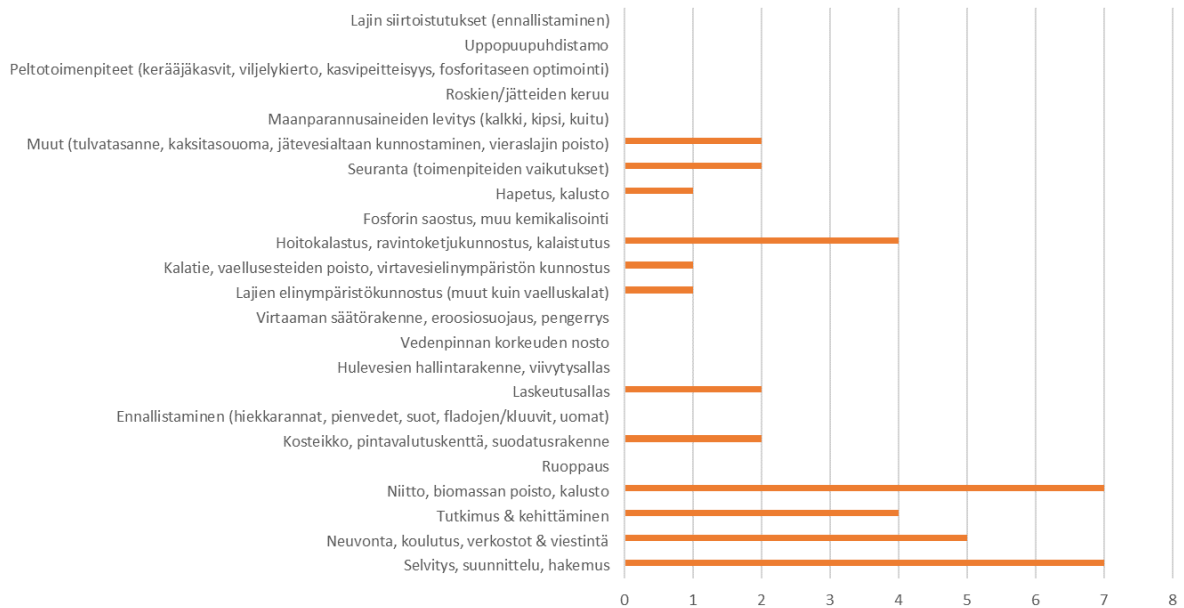

Kuva 14. Varsinais-Suomen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 15. Varsinais-Suomen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (9 kpl) sisältö Varsinais-Suomen ELY-alueella 2019-2023

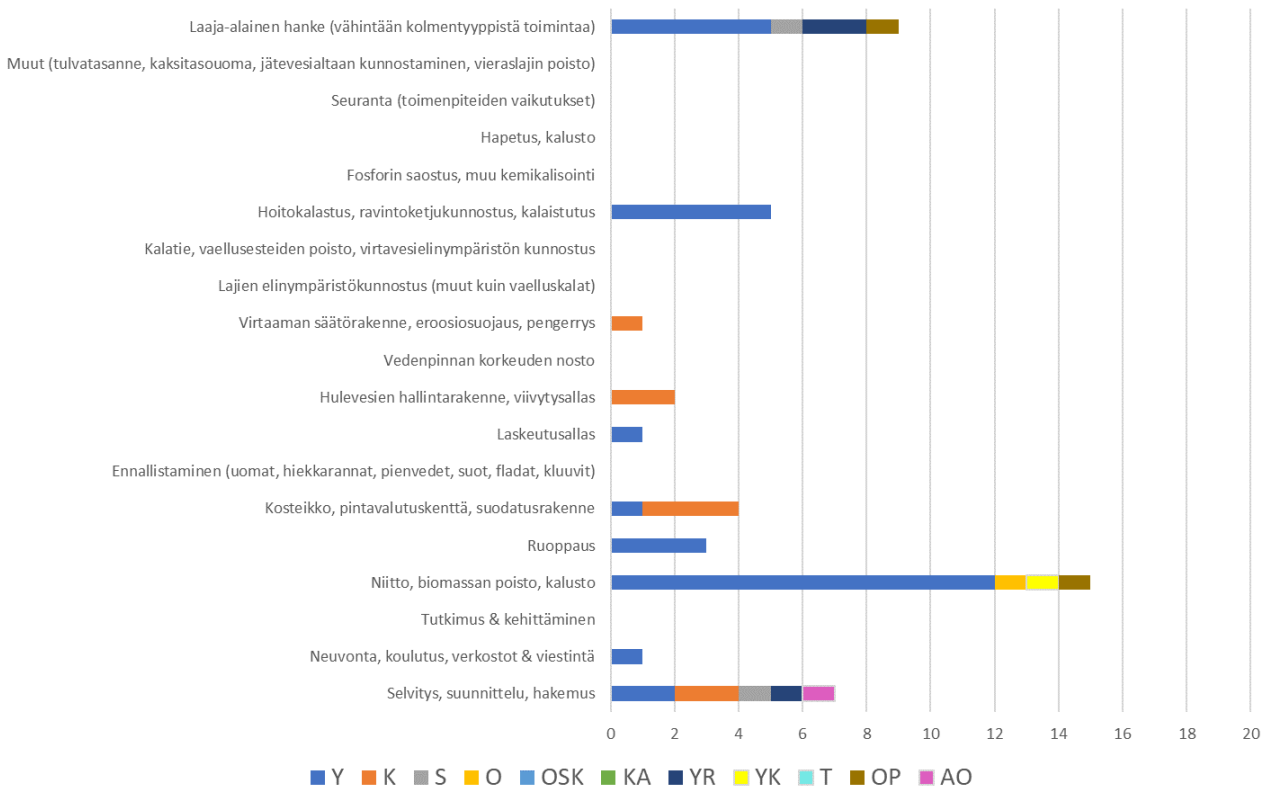

Kuva 16. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Varsinais-Suomen alueella.

Varsinais-Suomen suppeammissa, konkreettisissa kunnostushankkeissa tehtiin eniten niittoja ja hoitokalastuksia (kuva 15). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät puolestaan eniten selvitys- & suunnittelutoimintaa ja niittoja (kuva 16).

Kuvassa 17 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Varsinais-Suomen ELY-alueella toteuttivat yhdistykset/seurat (63 %) ja kunnat/kaupungit (17 %). Kolmantena tulivat yritykset kolmella hankkeella (6 %).

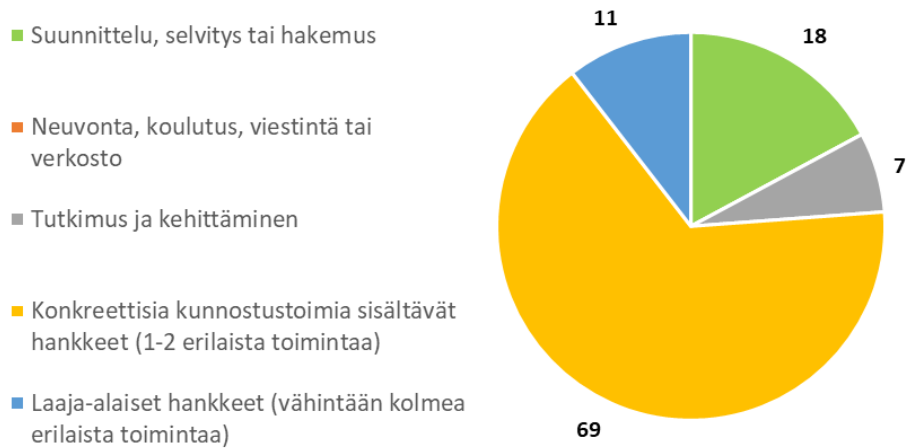
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Varsinais-Suomen ELYn alueella
2019-2023

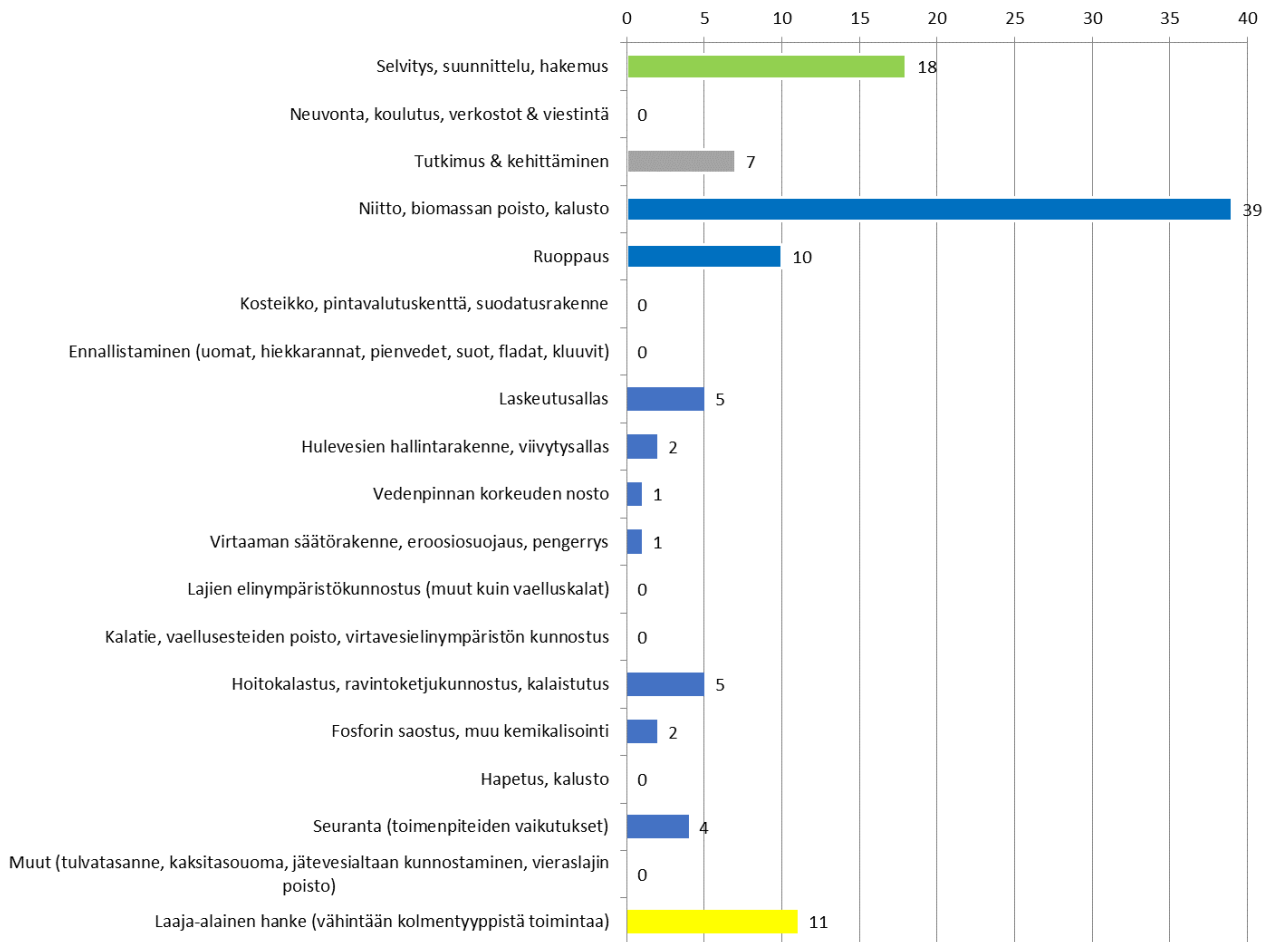
Kuva 17. Varsinais-Suomen ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyyppit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyyppit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.12 Häme

Hämeessä avustettiin 2019–2023 yhteensä 105 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (66 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 18). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 17 % ja tutkimus- ja kehittämishankkeiden osuus oli noin 7 %. Pelkkiä neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 11 %.

Kuva 18. Hämeen alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 19. Hämeen ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (11 kpl) sisältö Hämeen ELY-alueella 2019-2023

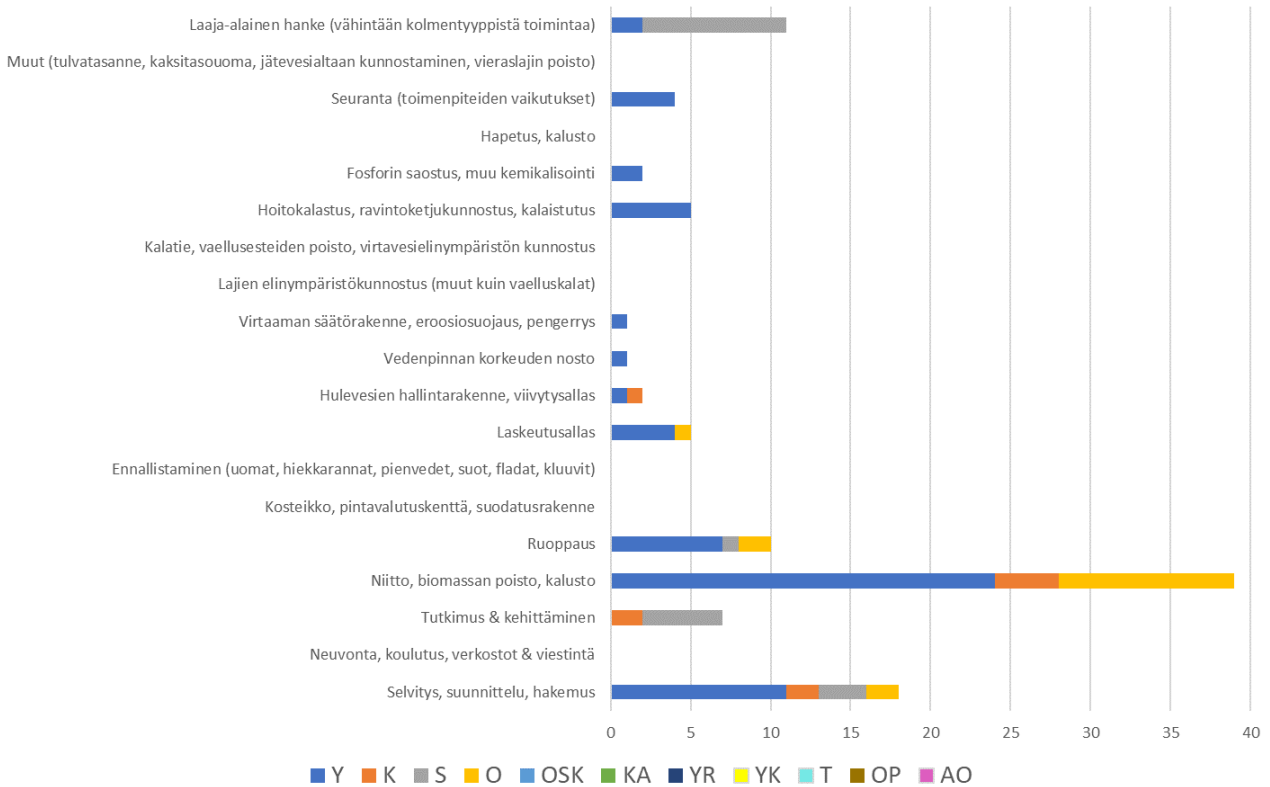

Kuva 20. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Hämeen ELY-keskuksen alueella.

Hämeen alueen suppeammassa, konkreettisisä kunnostushankkeissa tehtiin eniten niittoja ja ruoppauksia (kuva 19). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät puolestaan eniten selvitys- & suunnittelutoimintaa, niittoja ja laskeutusaltaiden rakentamista tai korjausta (kuva 20).

Kuvassa 21 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Hämeen ELY-alueella toteuttivat yhdistykset/seurat (59 %), säätiot (17 %) ja osakaskunnat (15 %).

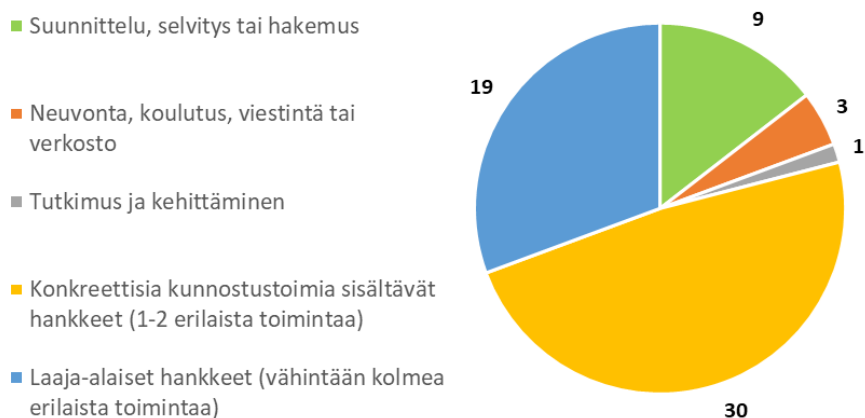
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Hämeen ELYn alueella
2019-2023

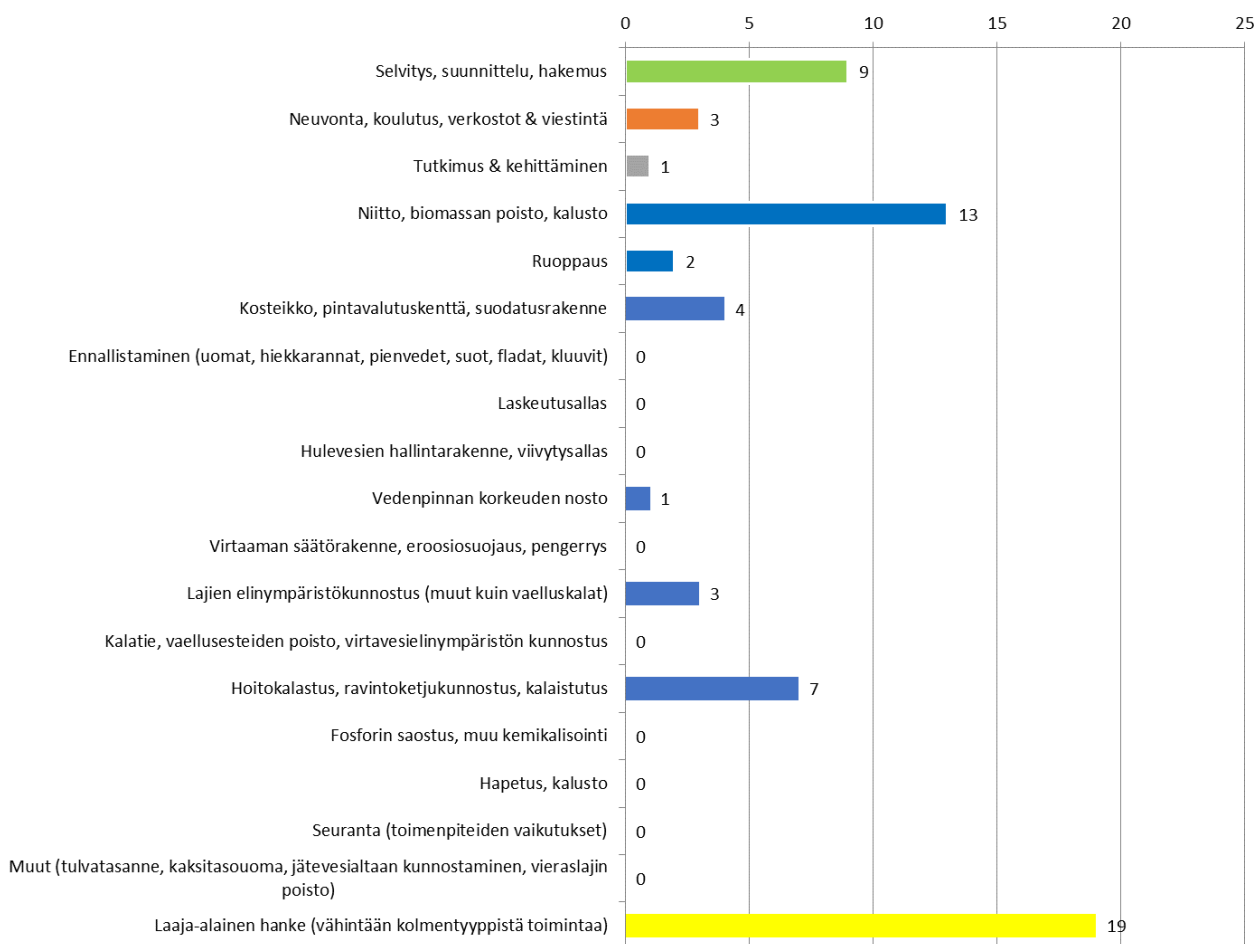
Kuva 21. Hämeen ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyypit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyypit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.13 Kaakkois-Suomi

Kaakkois-Suomessa avustettiin 2019–2023 yhteensä 62 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (48 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 22). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 15 %, neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeiden osuus oli 5 % ja tutkimus- ja kehittämishankkeiden osuus oli noin 2 %. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 31 %.

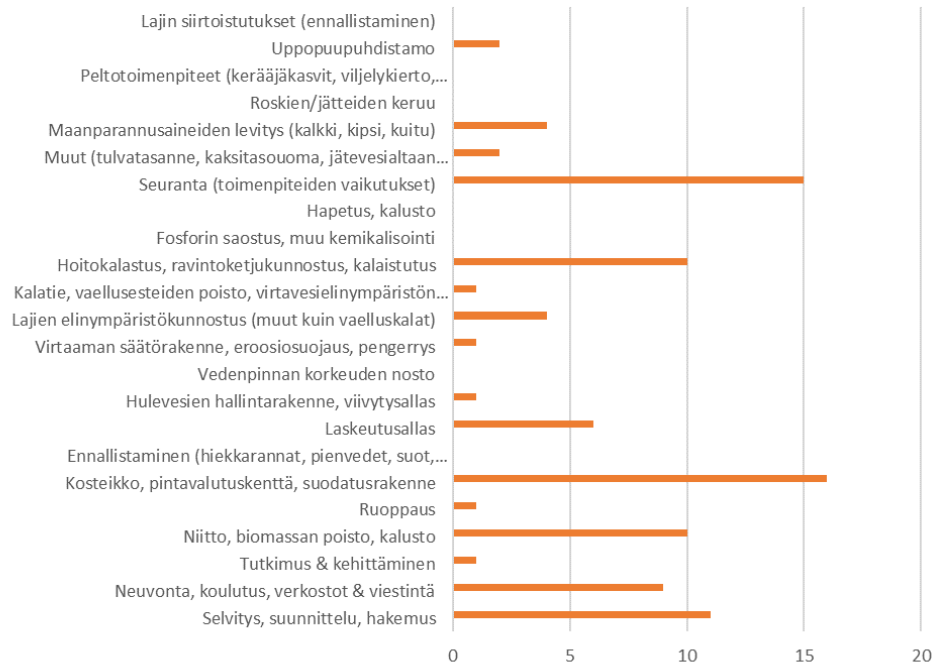

Kuva 22. Kaakkois-Suomen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 23. Kaakkois-Suomen ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (19 kpl) sisältö Kaakkois-Suomen ELY-
alueella 2019-2023

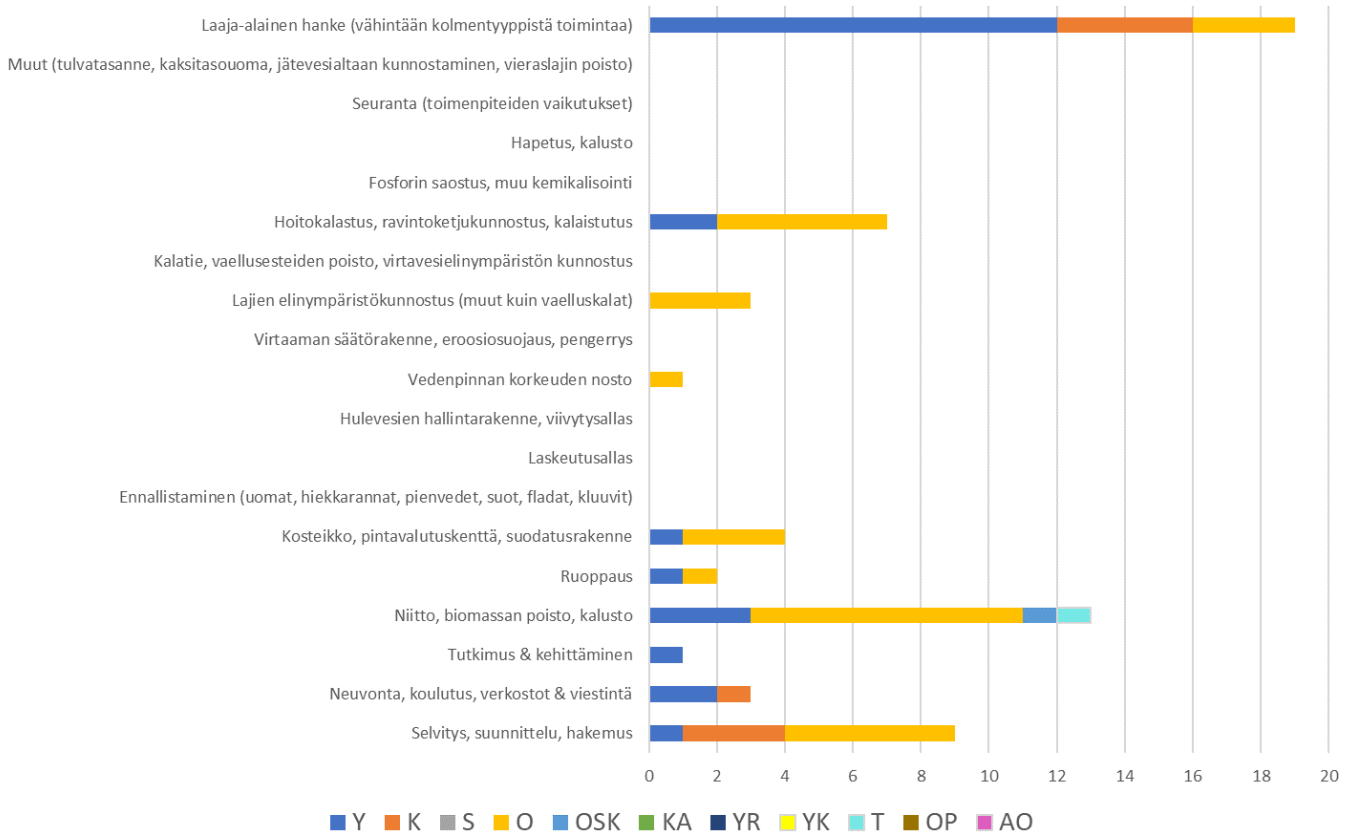

Kuva 24. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueella.

Kaakkois-Suomen alueen suppeammissa, konkreettisissa kunnostushankkeissa tehtiin eniten niittoja ja hoitokalastuksia (kuva 23). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät puolestaan eniten valuma-alueitoimenpiteitä kuten kosteikkoja, seuranta sekä selvitystä ja suunnittelua (kuva 24). Huomionarvoista Kaakkois-Suomen ELYn alueen laaja-alaisissa hankkeissa on, että siellä toteutettiin ainoana alueena maanparannusaineiden levitystä pelloille neljässä hankkeessa.

Kuvassa 25 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Kaakkois-Suomen ELY-alueella toteuttivat osakaskunnat yms. (47 %), yhdistykset (39 %) ja kunnat/kaupungit (11 %).

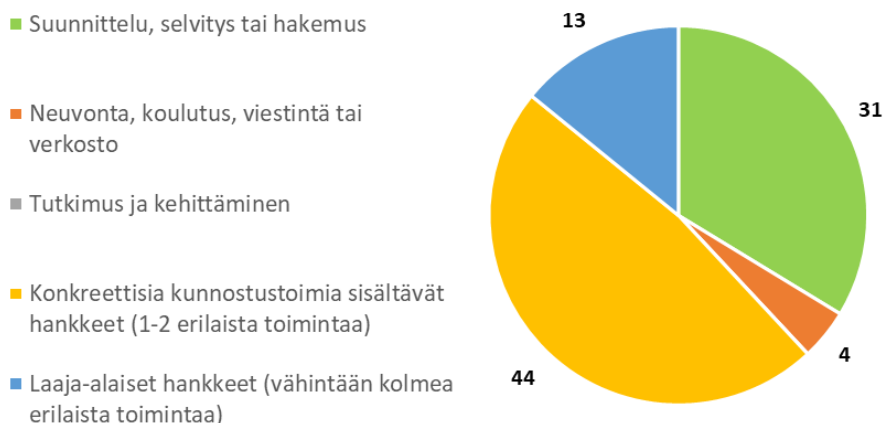
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Kaakkois-Suomen ELYn alueella
2019-2023

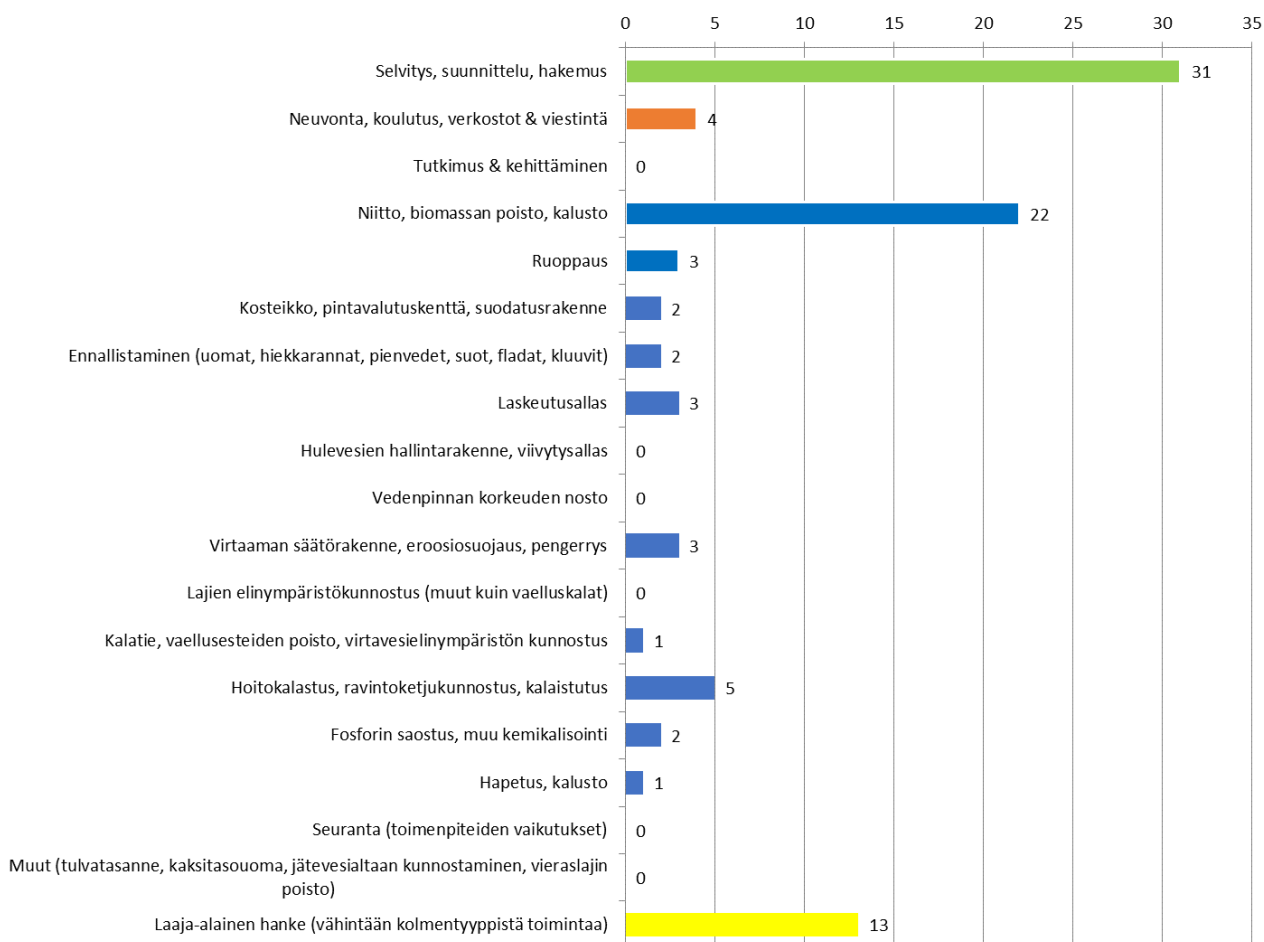
Kuva 25. Kaakkois-Suomen ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyypit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyypit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.14 Pirkanmaa

Pirkanmaalla avustettiin 2019–2023 yhteensä 92 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (48 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 26). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 34 % ja neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeita osuus oli noin 4 %. Pelkkiä tutkimus- ja kehittämishankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 14 %.

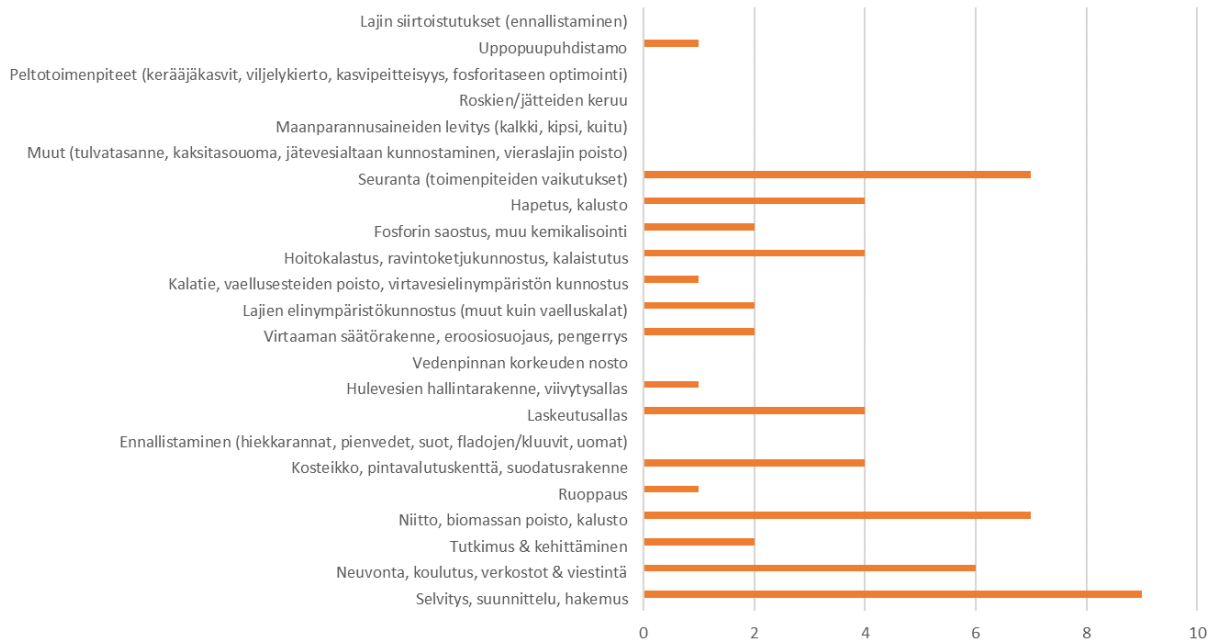

Kuva 26. Pirkanmaan vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 27. Pirkanmaan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (13 kpl) sisältö Pirkanmaan ELY-alueella 2019-2023

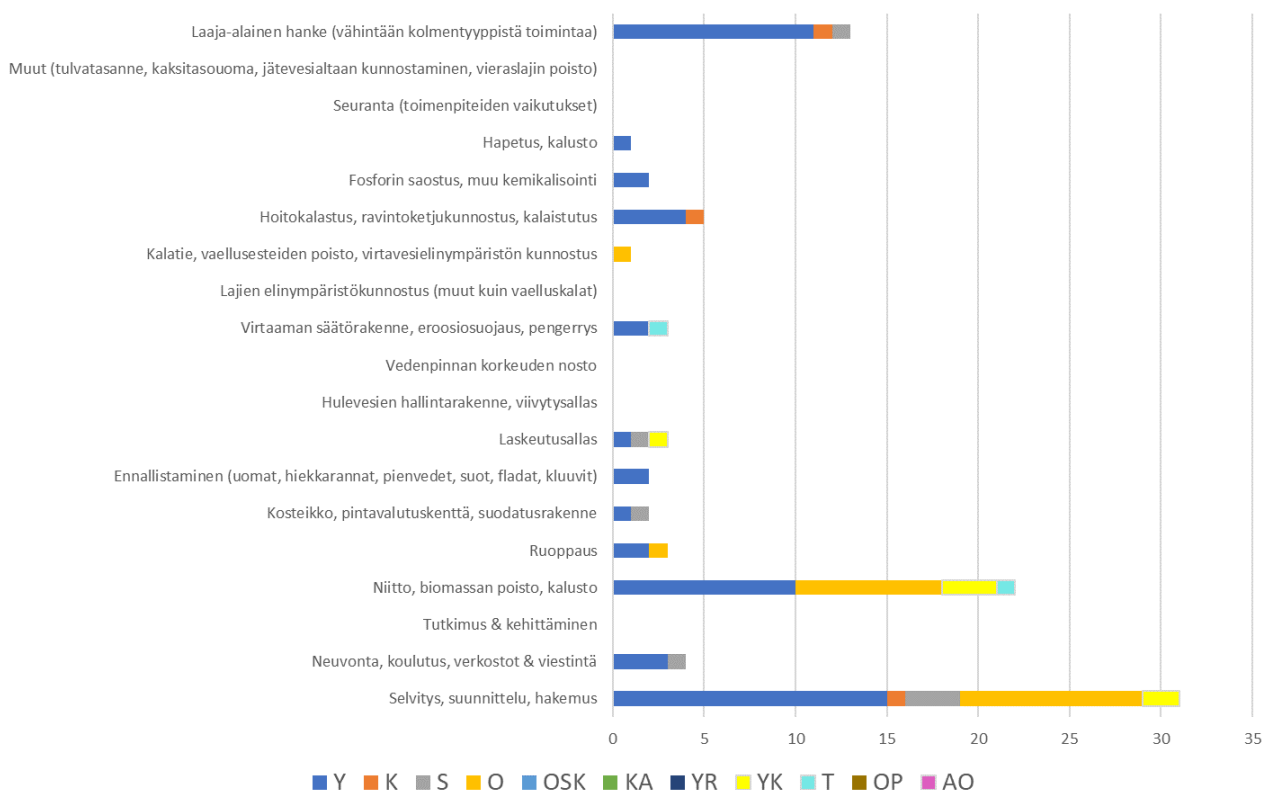

Kuva 28. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Pirkanmaan ELY-keskuksen alueella.

Pirkanmaan alueen suppeammissa, konkreettisissa kunnostushankkeissa tehtiin eniten niittoja ja hoitokalastuksia (kuva 27). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät puolestaan eniten selvitys- ja suunnitteluhankkeita, sekä seurantaa ja niittoja (kuva 28).

Kuvassa 29 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppe toteutti. Eniten hankkeita Pirkanmaan ELY-alueella toteuttivat yhdistykset (59 %), osakaskunnat (22 %) ja säätiöt (8 %).

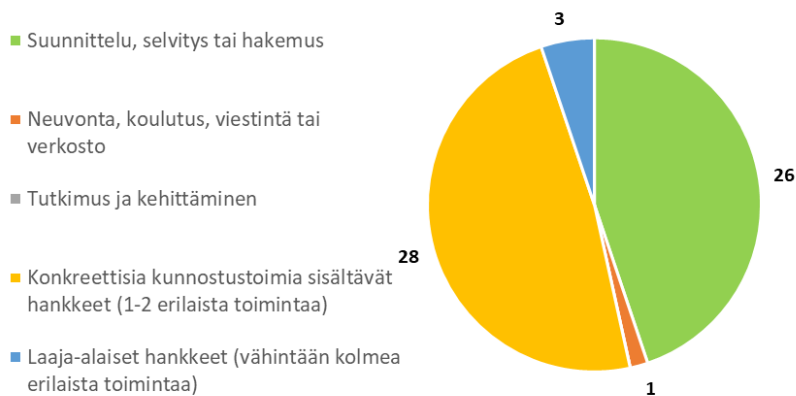
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Pirkanmaan ELYn alueella
2019-2023

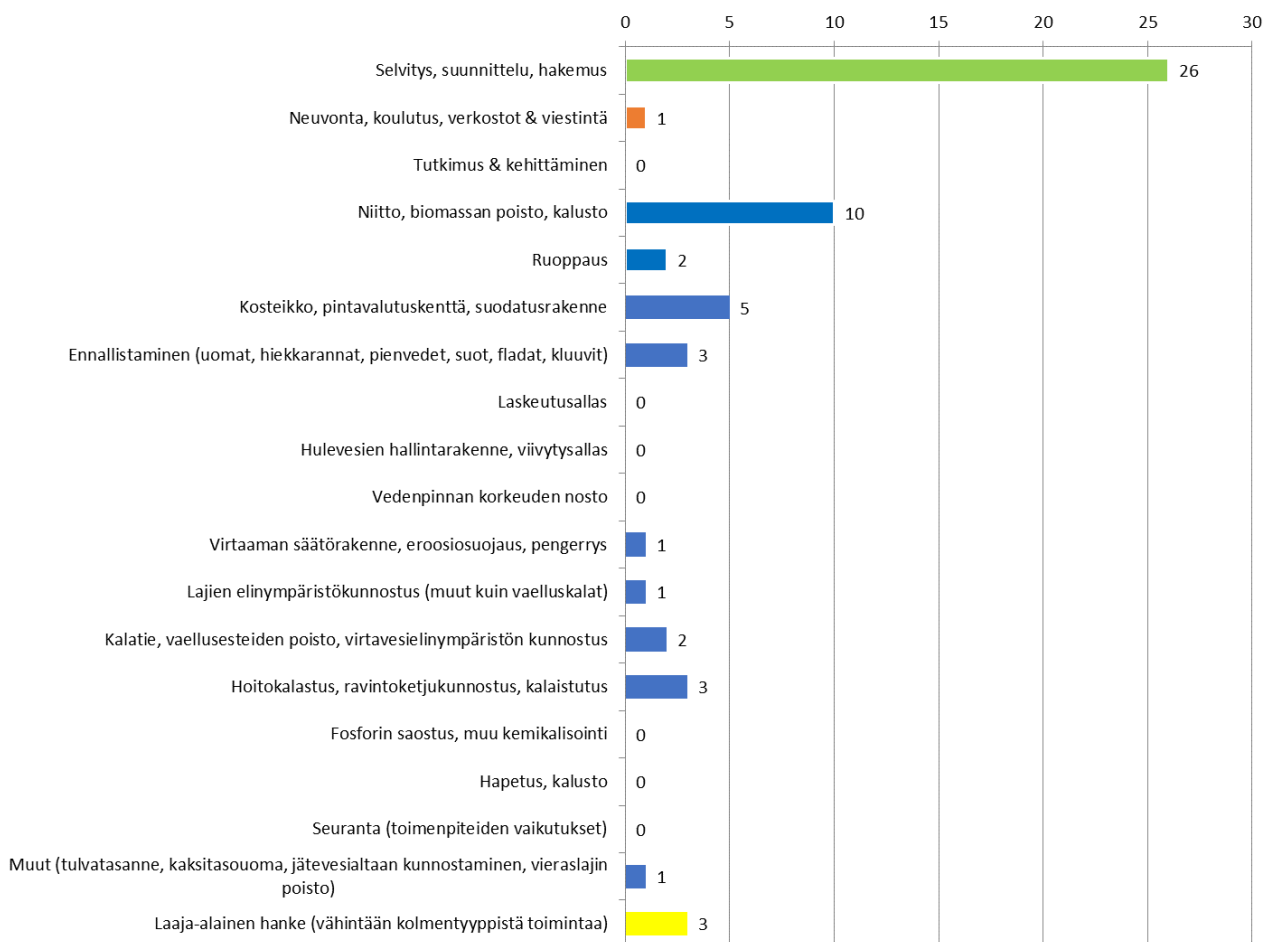
Kuva 29. Pirkanmaan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyyppit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyyppit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.15 Keski-Suomi

Keski-Suomessa avustettiin 2019–2023 yhteensä 58 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (48 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 30). Lähes yhtä paljon (45 %) oli suunnittelu- ja selvityshankkeita. Neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeiden osuus oli noin 2 %. Pelkkiä tutkimus- ja kehittämishankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 5 %.

Kuva 30. Keski-Suomen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 31. Keski-Suomen ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (3 kpl) sisältö Keski-Suomen ELY-alueella 2019-2023

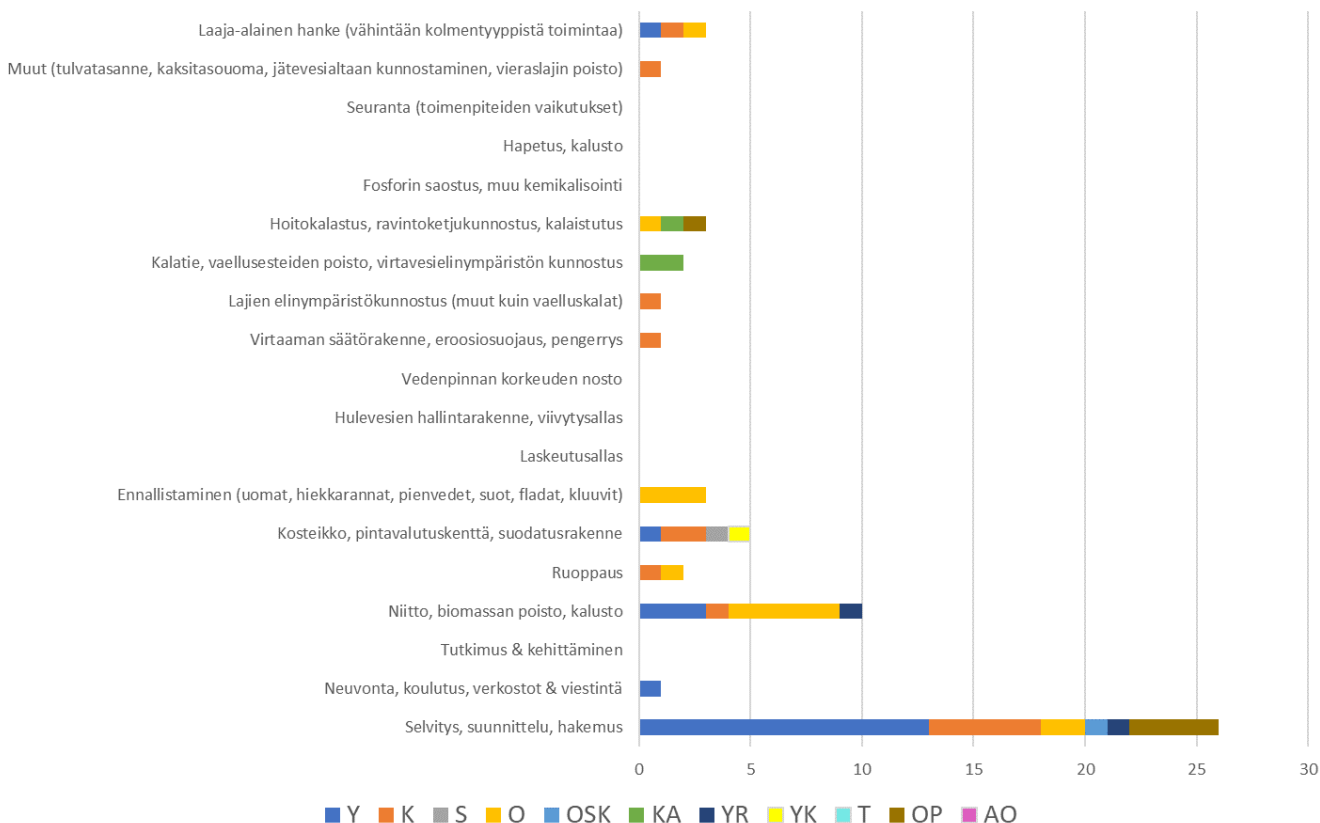

Kuva 32. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Keski-Suomen ELY-keskuksen alueella.

Keski-Suomen ELY-alueen suppeammassa, konkreettisisä kunnostushankkeissa tehtiin eniten niittoja ja valuma-alue-toimenpiteitä, kuten kosteikkoja yms. (kuva 31). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät eniten niittoa ja ruoppausta (kuva 32).

Kuvassa 33 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Keski-Suomessa toteuttivat yhdistykset (33 %), kunnat/kaupungit (22 %) ja osakaskunnat (22 %).

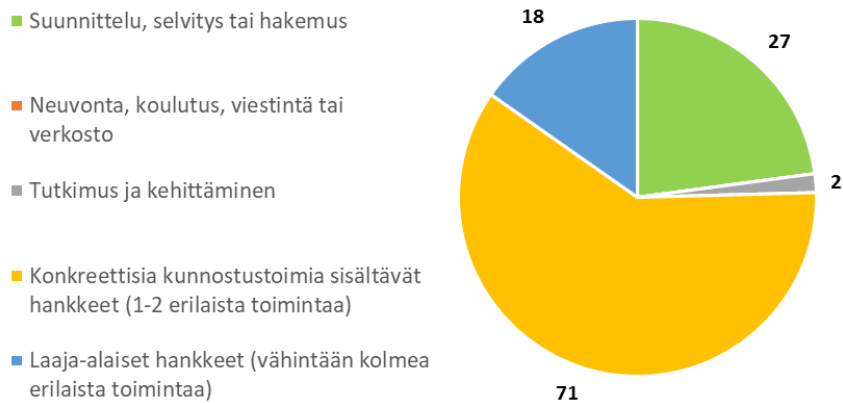
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Keski-Suomen ELYn alueella
2019-2023

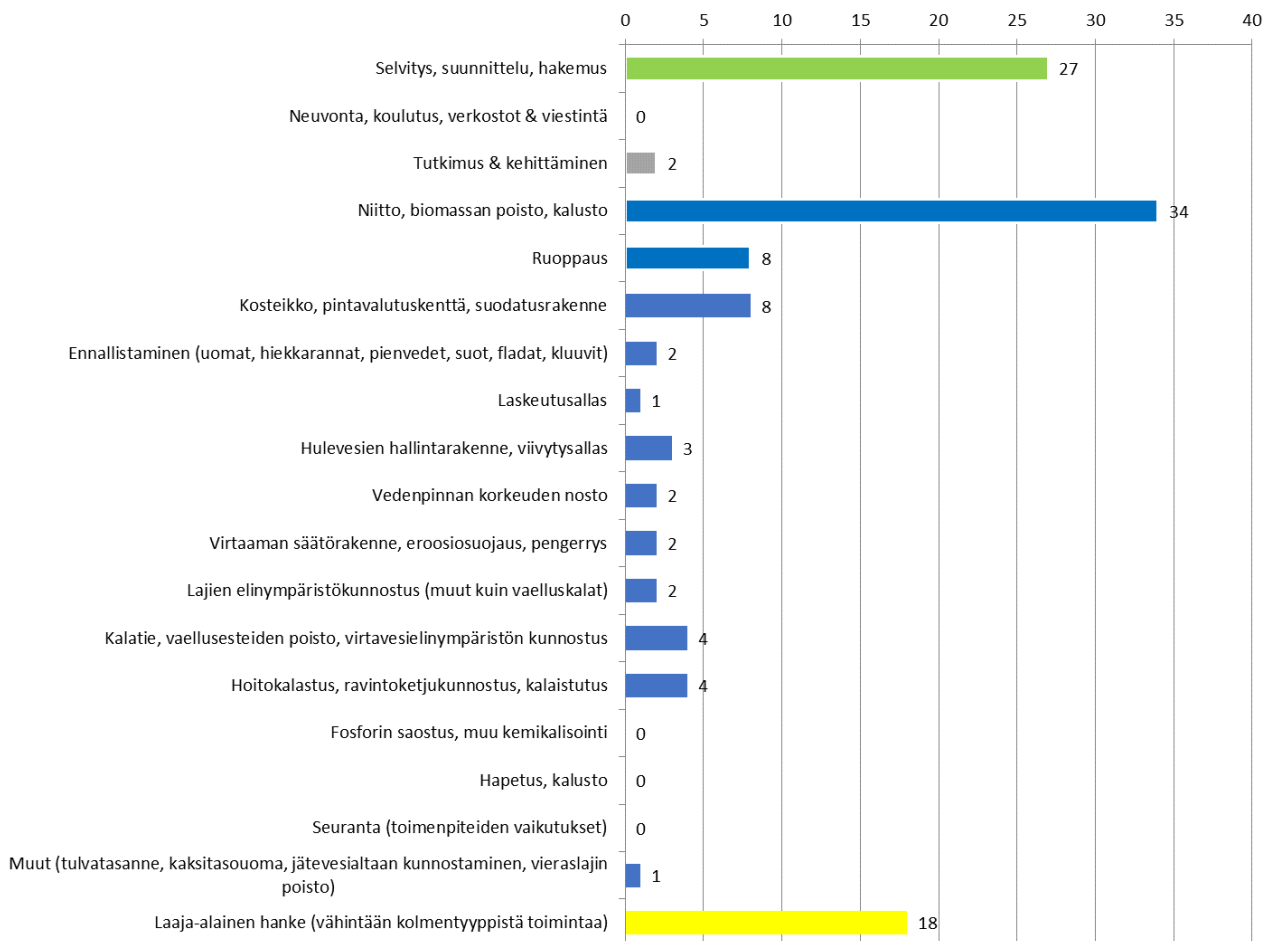
Kuva 33. Keski-Suomen ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyypit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyypit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.16 Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Pohjanmaalla avustettiin 2019–2023 yhteensä 118 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (60 %) oli konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 34). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 23 % ja tutkimus- ja kehittämishankkeiden osuus oli noin 2 %. Pelkkiä neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 15 %.

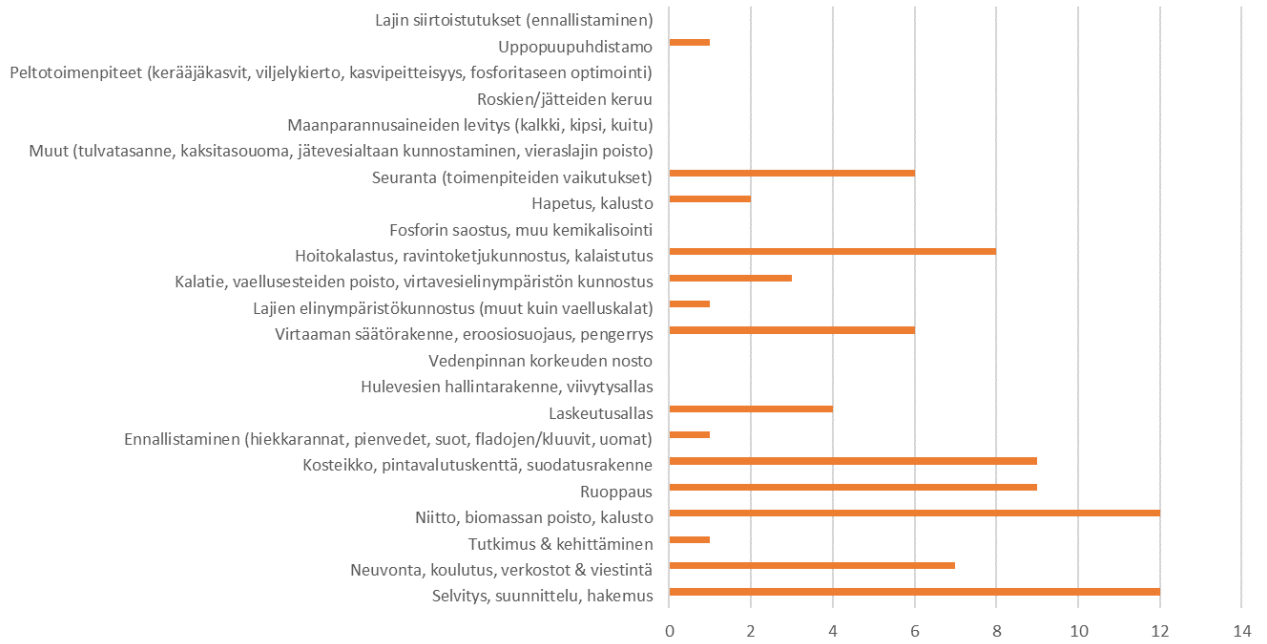

Kuva 34. Etelä-Pohjanmaan vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 35. Etelä-Pohjanmaan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (18 kpl) sisältö Etelä-Pohjanmaan ELY-alueella 2019-2023

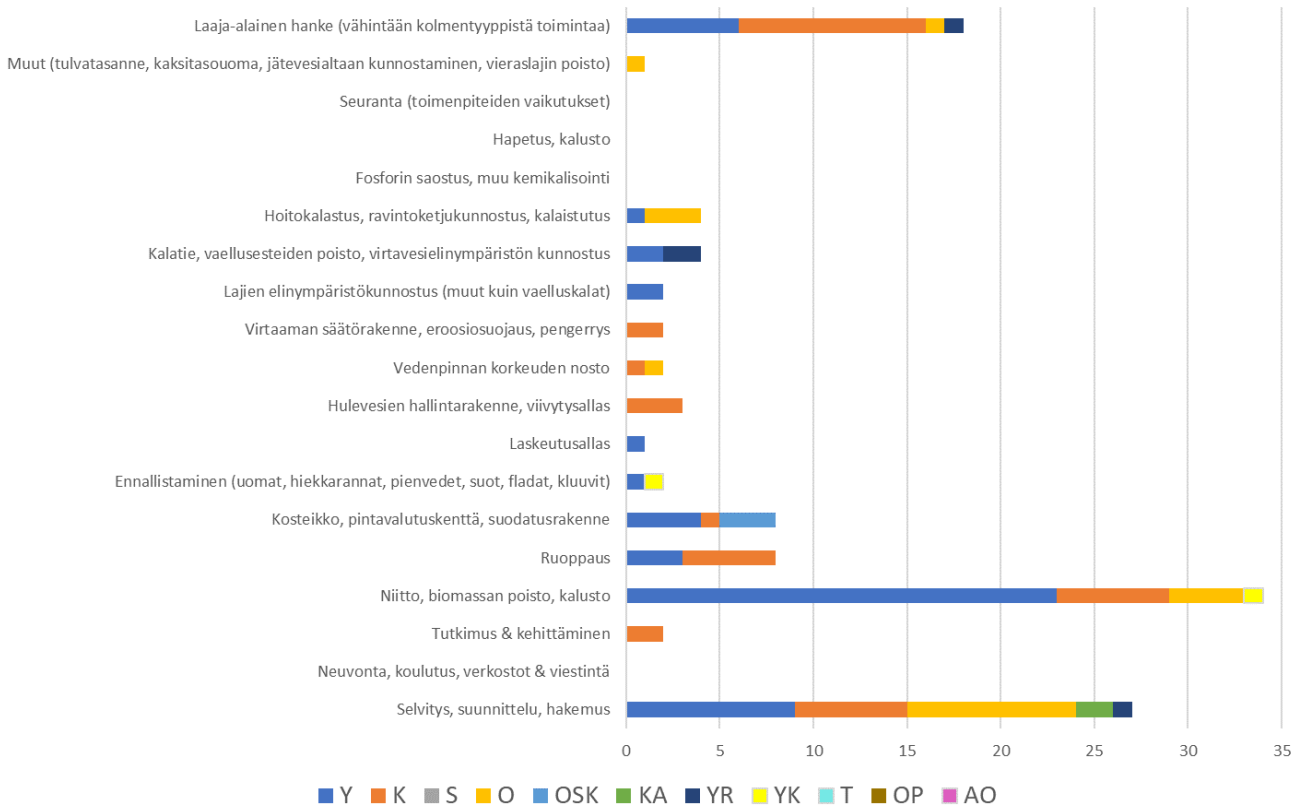

Kuva 36. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella.

Etelä-Pohjanmaan ELY-alueen suppeammissa, konkreettisissa kunnostushankkeissa tehtiin eniten niittoja, ruoppauksia ja valuma-alue toimenpiteitä, kuten kosteikkoja yms. (kuva 35). Laaja-alaisten hankkeiden sisältö sisälsi eniten selvitys- ja suunnittelutoimia ja niittoja, sekä valuma-alue toimenpiteitä, kuten kosteikkoja yms. ja ruoppausta (kuva 36).

Kuvassa 37 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Etelä-Pohjanmaalla toteuttivat yhdistykset (44 %), kunnat/kaupungit (31 %) ja osakaskunnat (16 %).

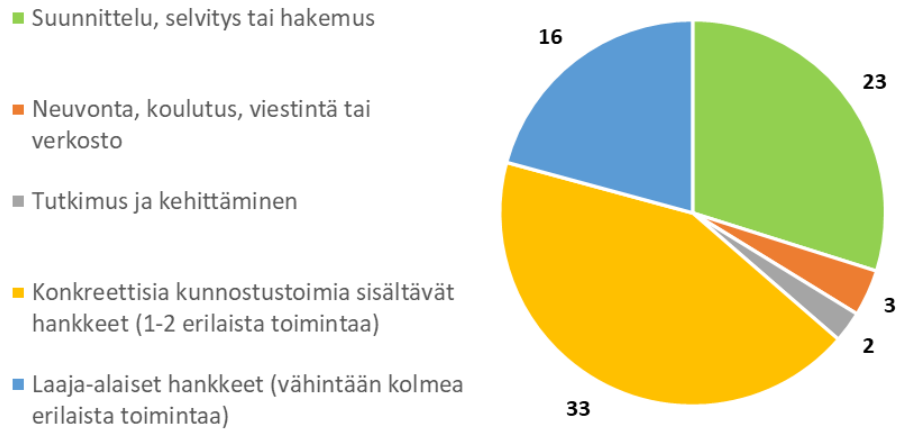
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Etelä-Pohjanmaan ELYn alueella
2019-2023

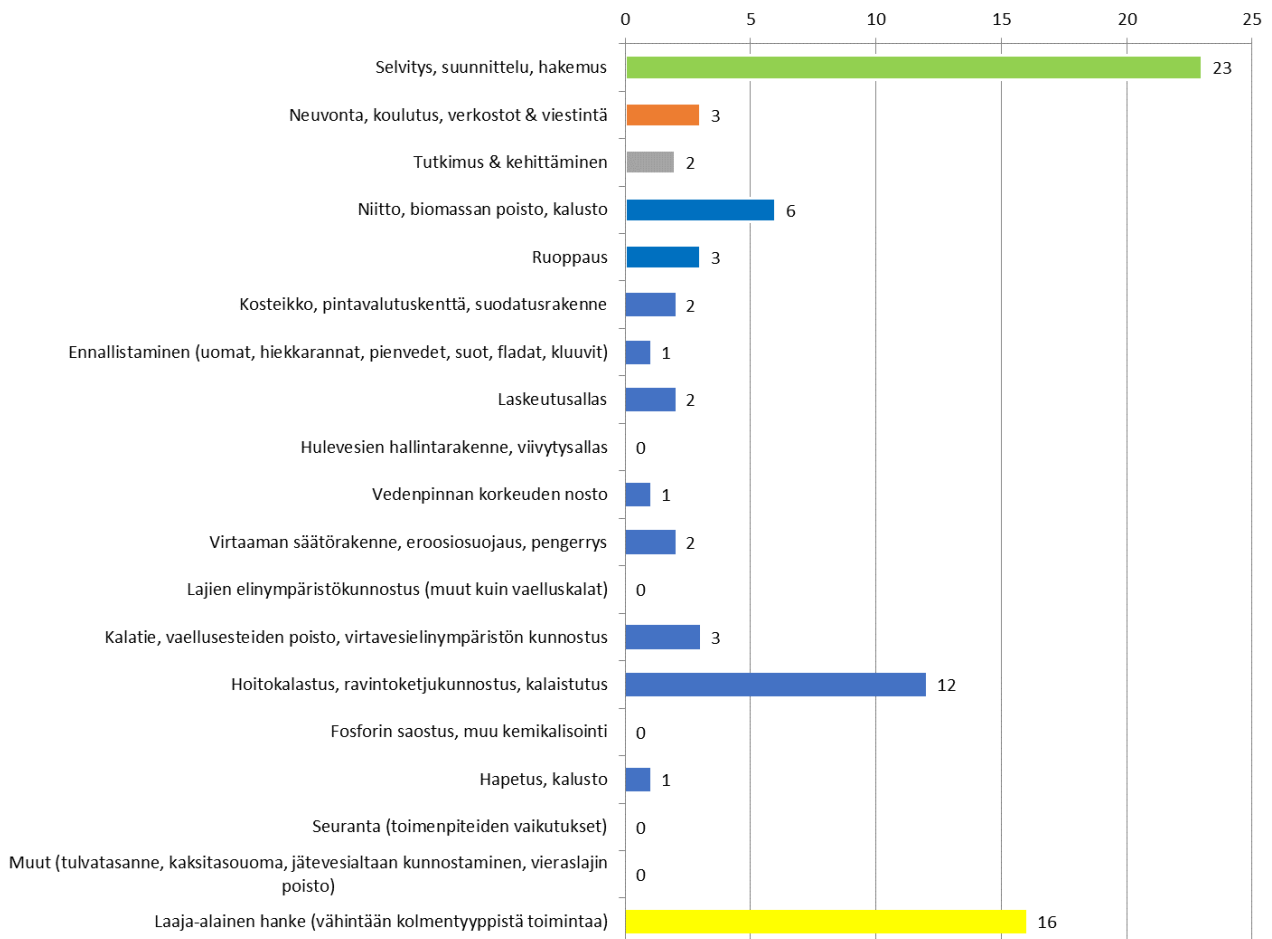
Kuva 37. Etelä-Pohjanmaan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyypit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyypit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.17 Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Pohjanmaan ELY-alueella avustettiin 2019–2023 yhteensä 77 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (43 %) oli konkreettisia, suppeampia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 38). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 30 %, neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeiden osuus oli noin 4 % ja tutkimus- ja kehittämishankkeiden osuus oli noin 3 %. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 21 %.

Kuva 38. Pohjois-Pohjanmaan vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 39. Pohjois-Pohjanmaan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (16 kpl) sisältö Pohjois-Pohjanmaan ELY-alueella 2019-2023

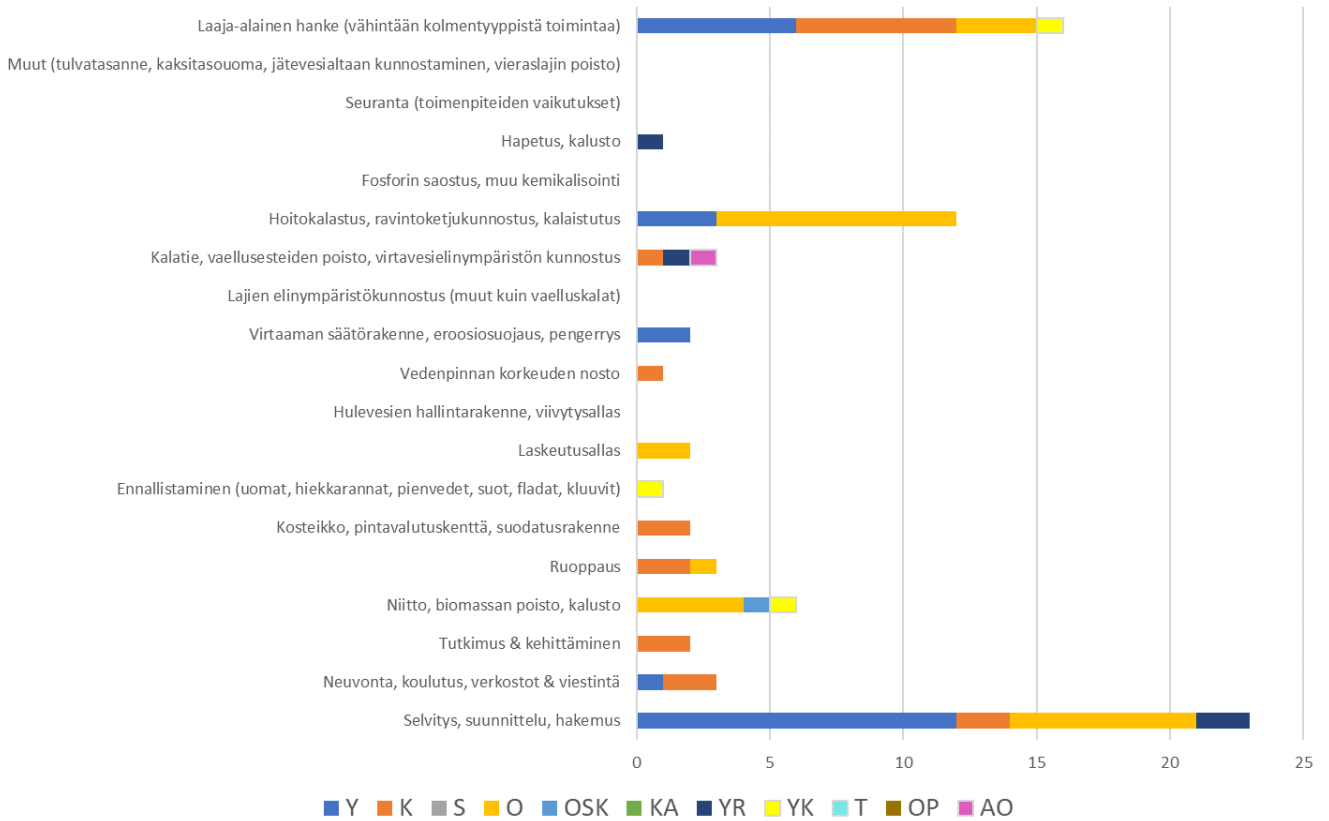

Kuva 40. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-alueen suppeammissa, konkreettisissa kunnostushankkeissa eniten tehtiin hoitokalastuksia yms. ja niittoja (kuva 39). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät eniten valuma-aluetoimenpiteitä, kuten kosteikkoja yms. sekä selvitys- ja suunnittelutoimia (kuva 40).

Kuvassa 41 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Pohjois-Pohjanmaalla toteuttivat osakaskunnat (34 %), yhdistykset (31 %) ja kunnat/kaupungit (23 %).

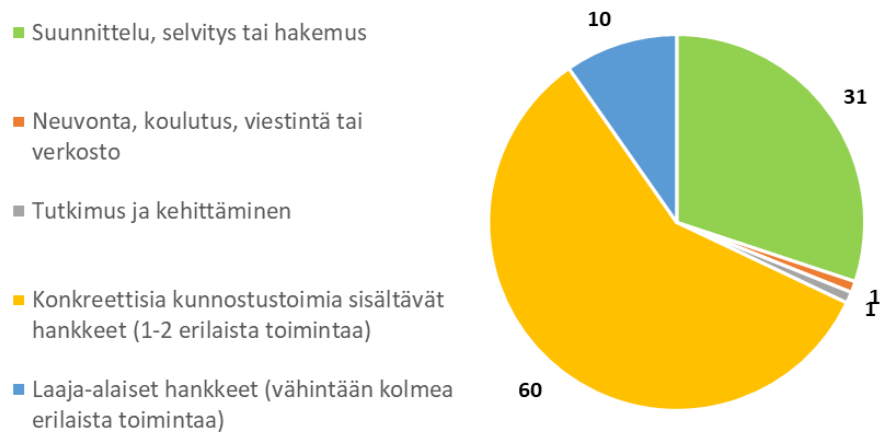
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Pohjois-Pohjanmaan ELYn alueella
2019-2023

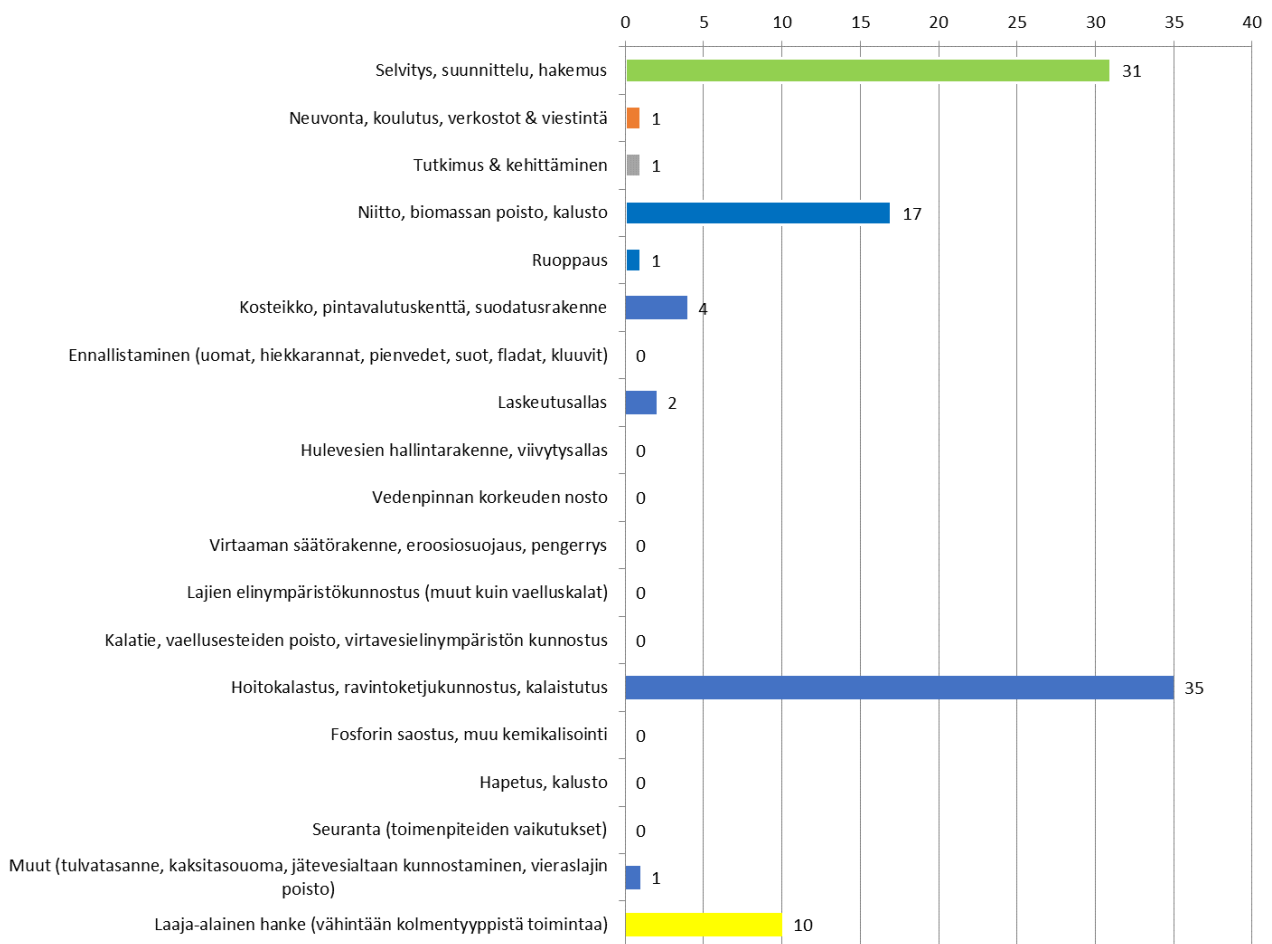
Kuva 41. Pohjois-Pohjanmaan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyypit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyypit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.18 Etelä-Savo

Etelä-Savossa avustettiin 2019–2023 yhteensä 103 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (58 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 42). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 31 %, neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeiden osuus oli noin 1 % ja tutkimus- ja kehittämishankkeiden osuus oli noin 1 %. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli noin 10 %.

Kuva 42. Etelä-Savon vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 43. Etelä-Savon ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (10 kpl) sisältö Etelä-Savon ELY-alueella 2019-2023

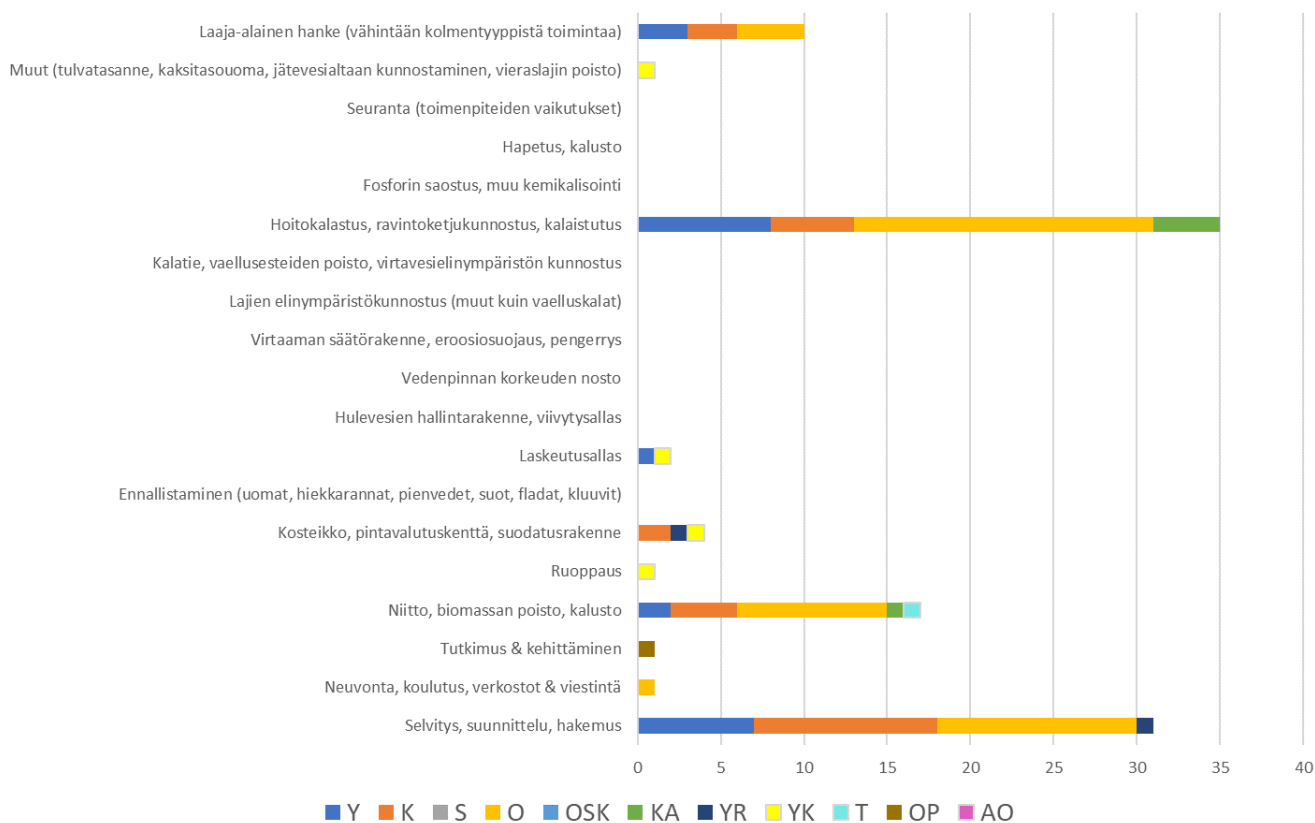

Kuva 44. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Etelä-Savon ELY-keskuksen alueella.

Etelä-Savon ELY-alueen suppeammissa, konkreettisisä kunnostushankkeissa tehtiin selvästi eniten hoitokalastuksia yms. ja niittoja (kuva 43). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät eniten niittoja, selvitys- ja suunnittelutoimia sekä ruoppauksia (kuva 44).

Kuvassa 45 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Etelä-Savossa toteuttivat osakaskunnat yms. (43 %), kunnat/kaupungit (24 %) ja yhdistykset (20 %).

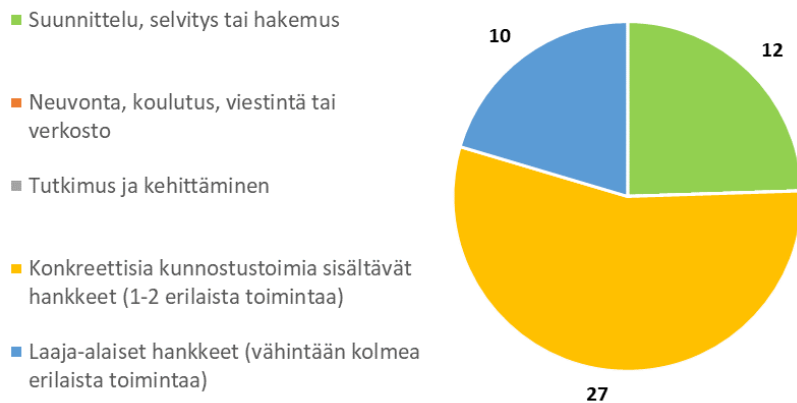
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Etelä-Savon ELYn alueella
2019-2023

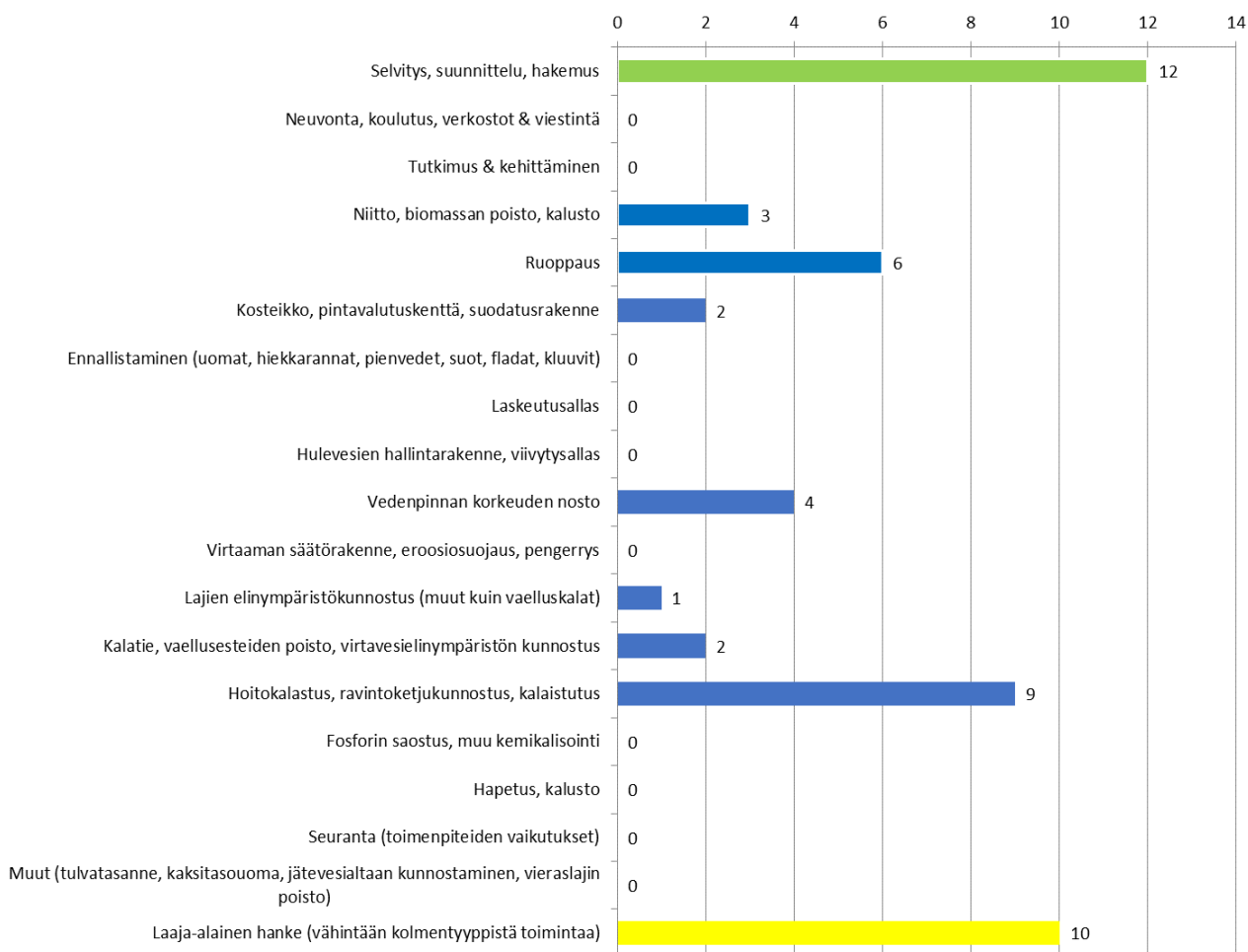
Kuva 45. Etelä-Savon ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyypit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyypit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.19 Pohjois-Savo

Pohjois-Savossa avustettiin 2019–2023 yhteensä 49 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (55 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 46). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli noin 25 %. Pelkkiä neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeita tai tutkimus- ja kehittämishankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli noin 20 %.

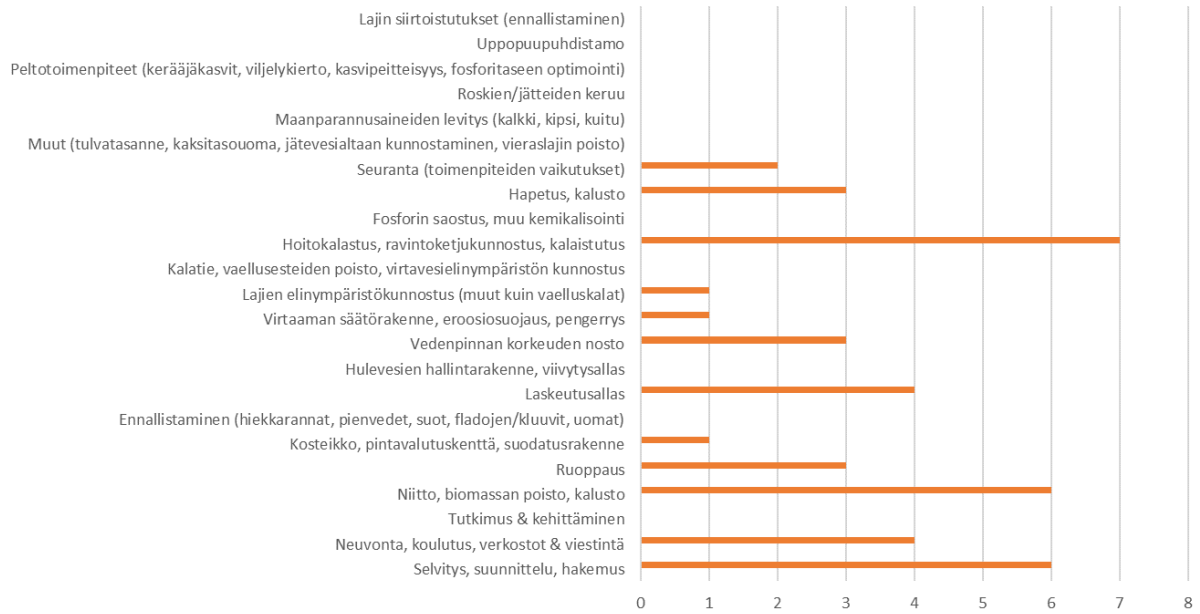

Kuva 46. Pohjois-Savon vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 47. Pohjois-Savon ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (10 kpl) sisältö Pohjois-Savon ELY-alueella 2019-2023

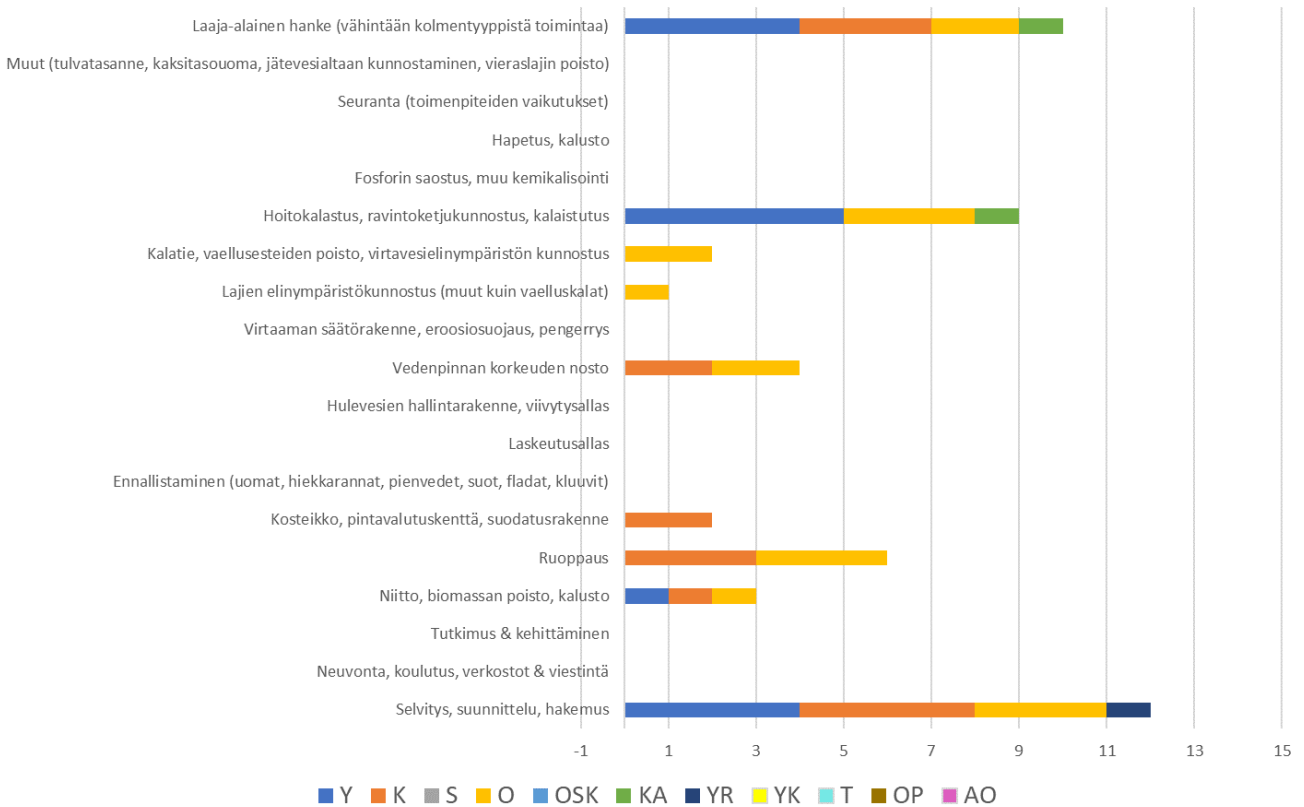

Kuva 48. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Pohjois-Savon ELY-keskuksen alueella.

Pohjois-Savon ELY-alueen suppeammissa, konkreettisisä kunnostushankkeissa tehtiin eniten hoitokalastuksia yms. ja ruoppauksia (kuva 47). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät eniten hoitokalastusta, niittoja sekä selvitys- ja suunnittelutoimia (kuva 48).

Kuvassa 49 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Pohjois-Savossa toteuttivat osakaskunnat yms. (35 %), kunnat/kaupungit (31 %) ja yhdistykset (29 %).

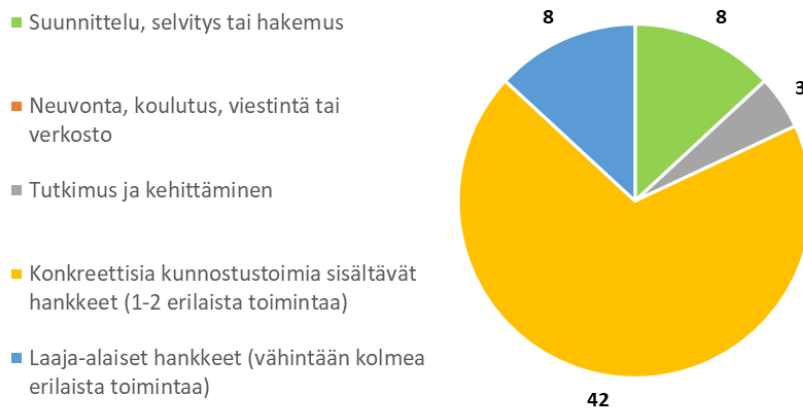
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Pohjois-Savon ELYn alueella
2019-2023

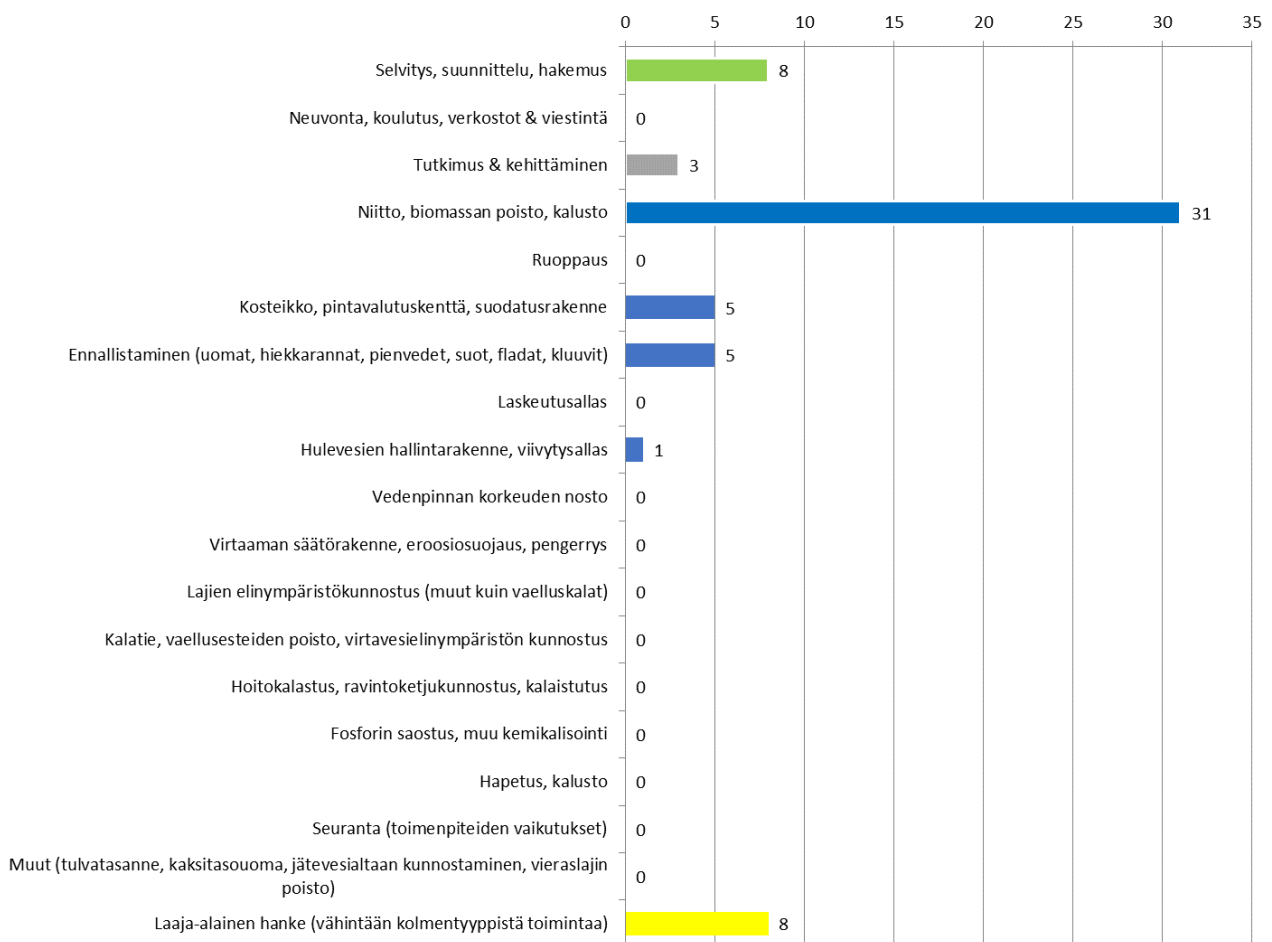
Kuva 49. Pohjois-Savon ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyypit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyypit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.20 Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalassa avustettiin 2019–2023 yhteensä 61 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (69 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 50). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 13 % ja tutkimus- ja kehittämishankkeiden osuus oli noin 5 %. Pelkkiä neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 13 %.

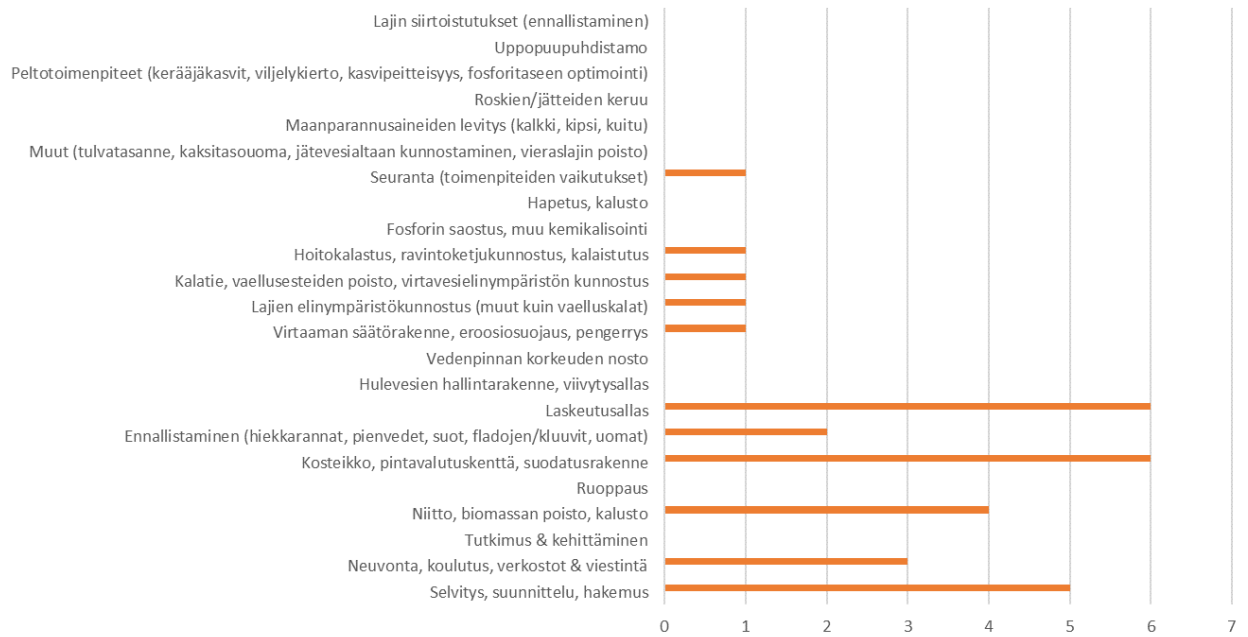

Kuva 50. Pohjois-Karjalan vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 51. Pohjois-Karjalan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (8 kpl) sisältö Pohjois-Karjalan ELY-alueella 2019-2023

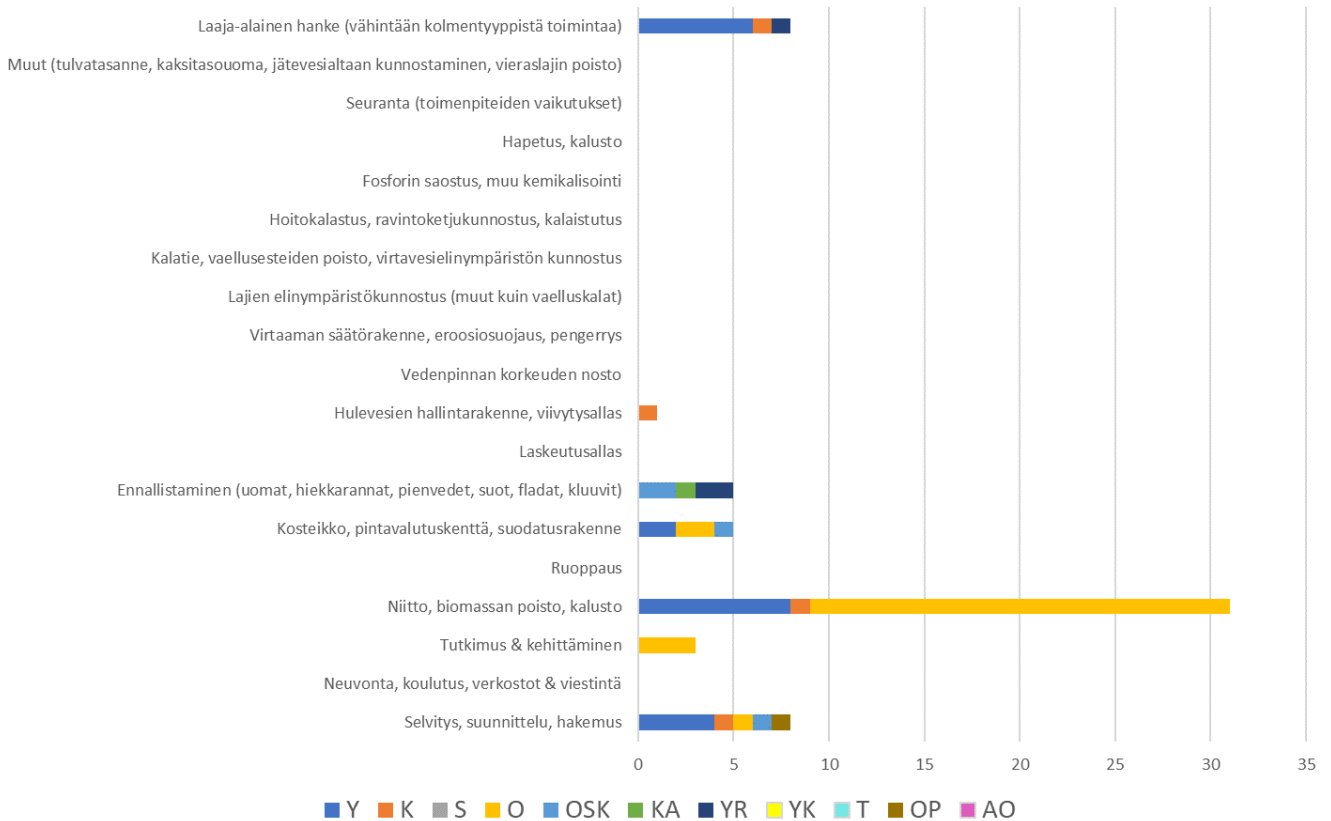

Kuva 52. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen alueella.

Pohjois-Karjalan ELY-alueen suppeammissa, konkreettisissa kunnostushankkeissa tehtiin eniten niittoja ja muun biomassan poistoa (kuva 51). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät eniten valuma-alue toimenpiteitä, kuten laskeutusaltaita ja kosteikkoja sekä selvitystä ja suunnittelua (kuva 52).

Kuvassa 53 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Pohjois-Karjalassa toteuttivat osakaskunnat yms. (46 %) ja yhdistykset (33 %).

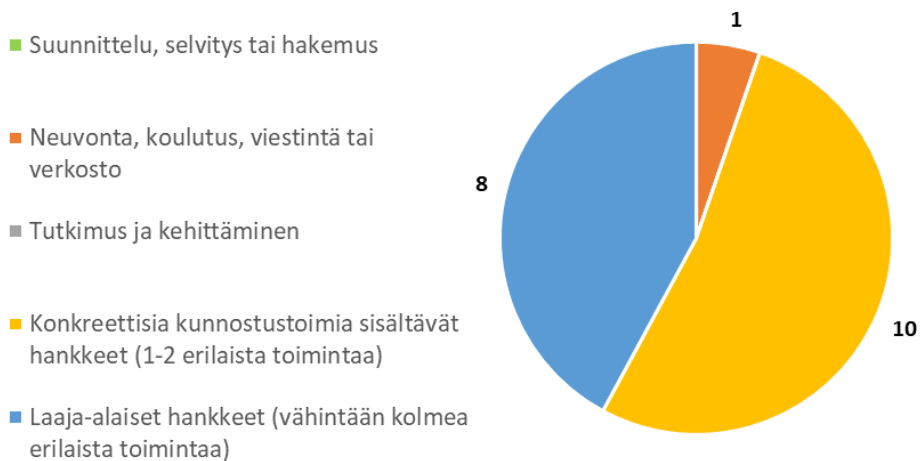
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Pohjois-Karjalan ELYn alueella
2019-2023

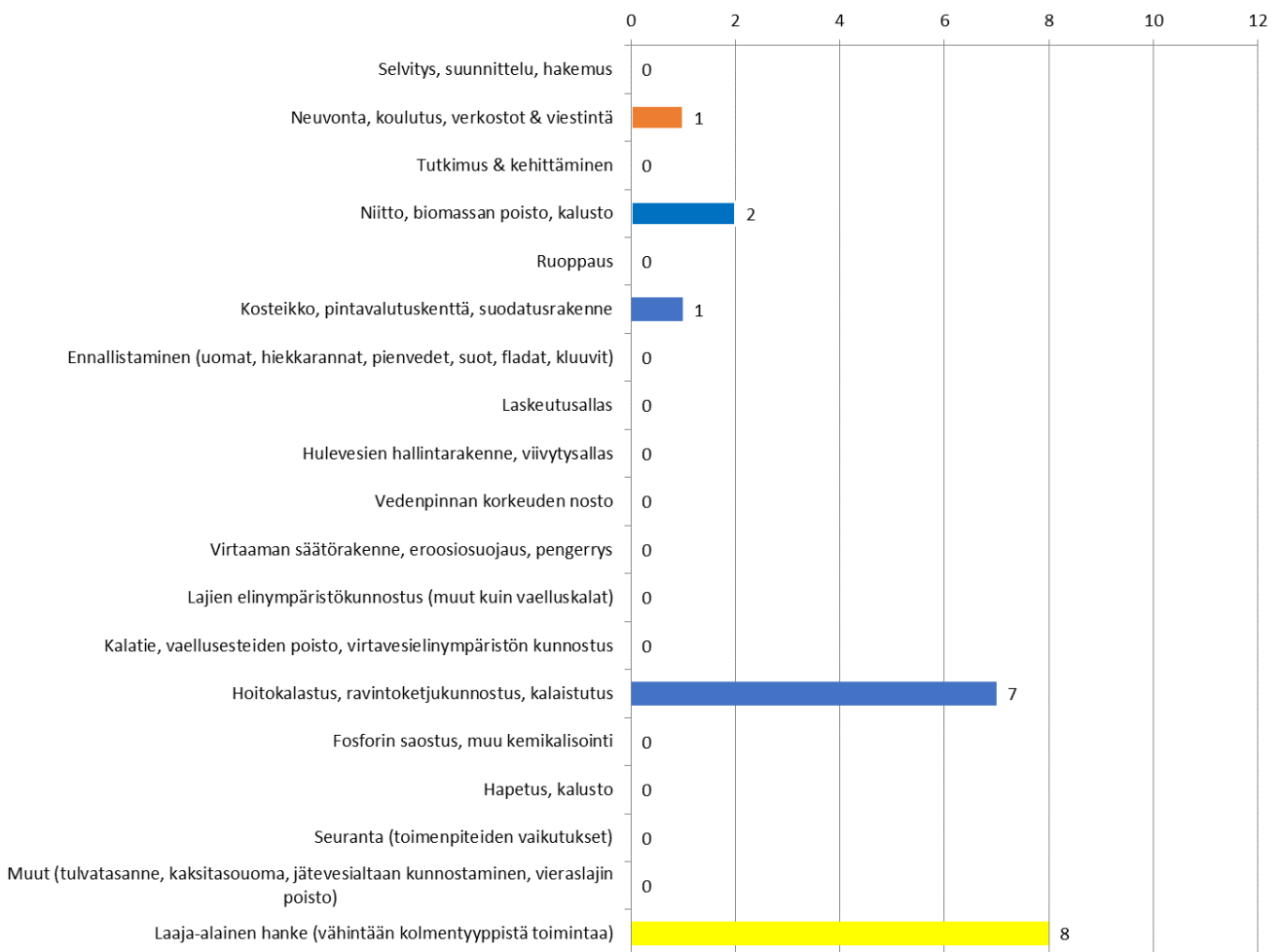
Kuva 53. Pohjois-Karjalan ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyyppit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyyppit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.21 Kainuu

Kainuussa avustettiin 2019–2023 yhteensä 19 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (53 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 54). Neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeiden osuus oli 5 %. Pelkkiä suunnittelu- ja selvityshankkeita tai tutkimus- ja kehittämishankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 42 %.

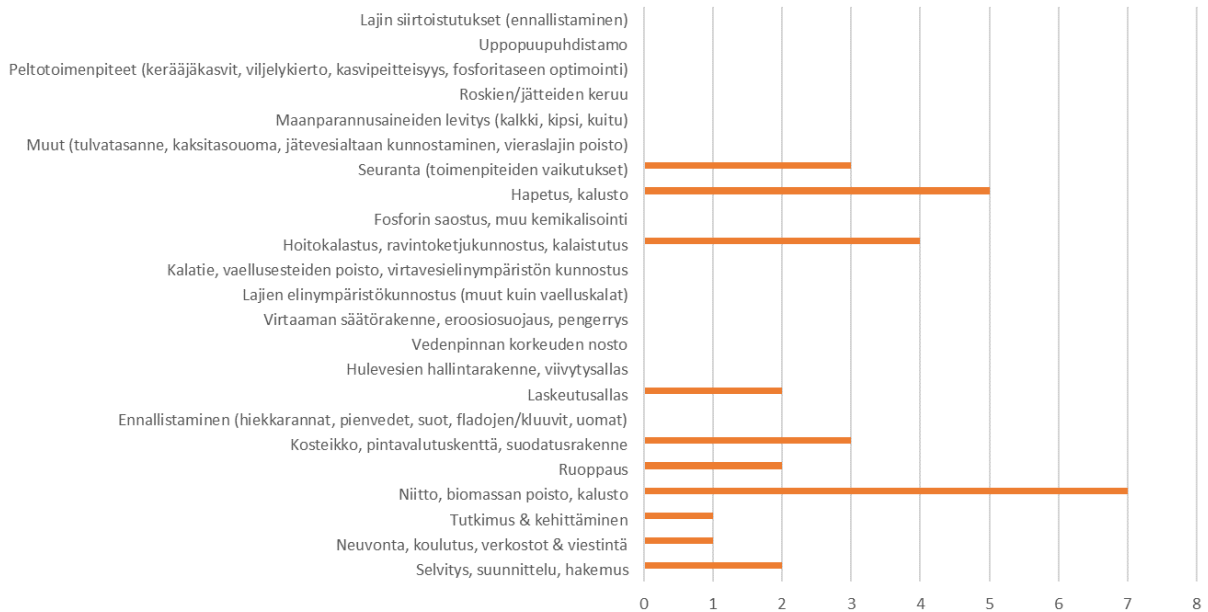

Kuva 54. Kainuun vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 55. Kainuun ELY-alueen vesistökuunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (8 kpl) sisältö Kainuun ELY-alueella 2019-2023

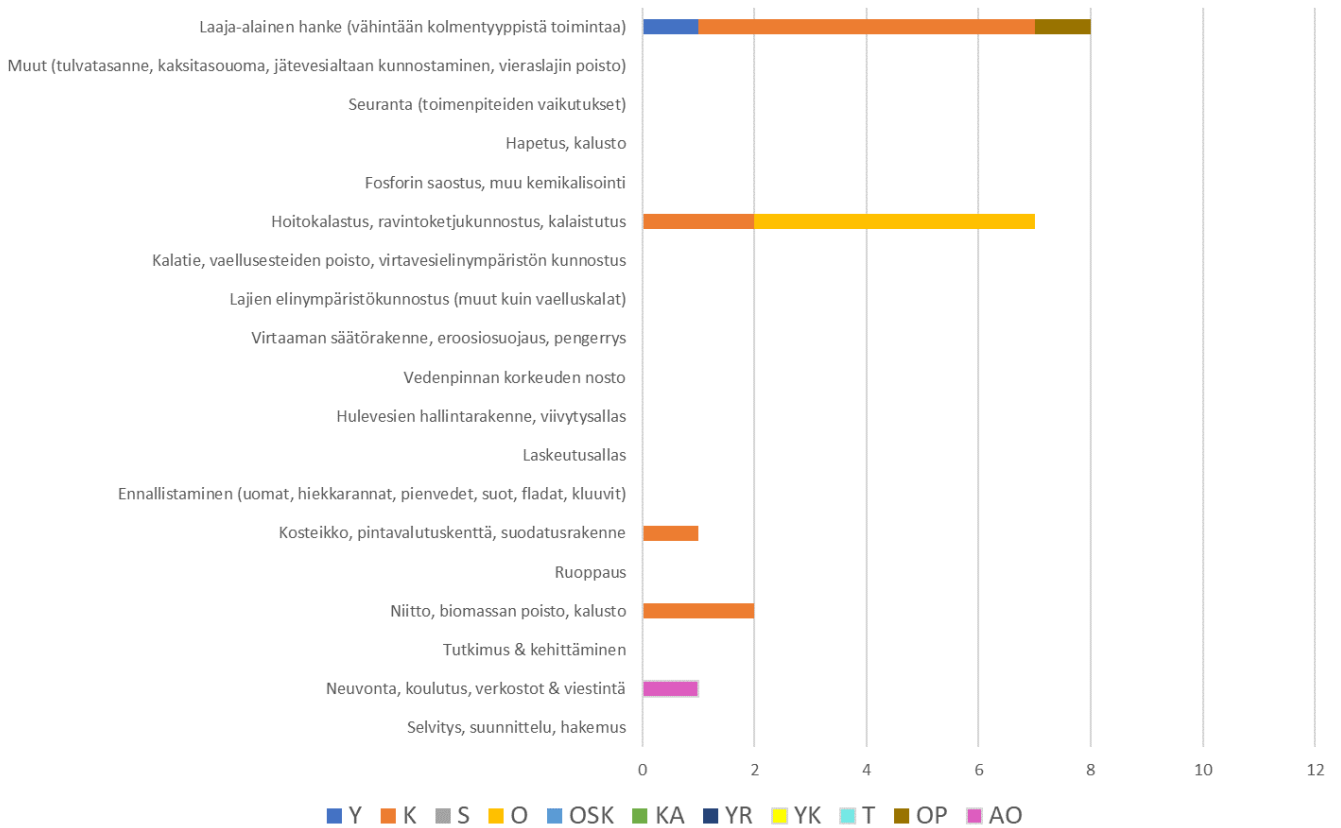

Kuva 56. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Kainuun ELY-keskuksen alueella.

Kainuun ELY-alueen suppeammissa, konkreettisissa kunnostushankkeissa tehtiin pääosin hoitokalastuksia ja ravintoketjukunnostuksia (kuva 55). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät eniten niittoja, hapetuksia ja hoitokalastusta (kuva 56).

Kuvassa 57 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppe toteutti. Eniten hankkeita Kainuussa toteuttivat kunnat/kaupungit (61 %) ja osakaskunnat yms. (28 %).

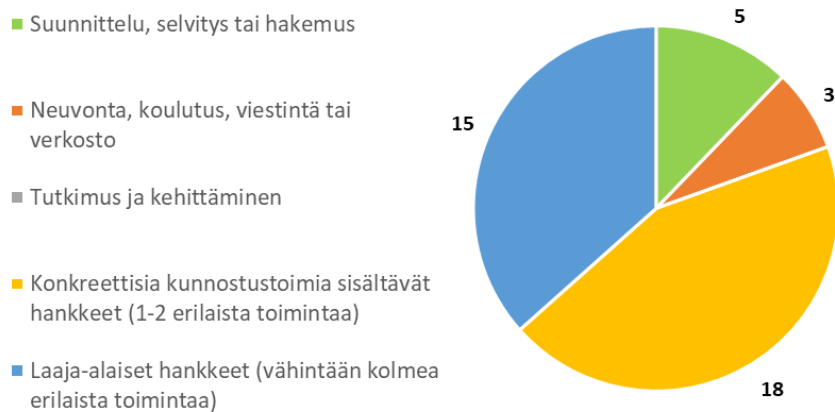
Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Kainuun ELYn alueella
2019-2023

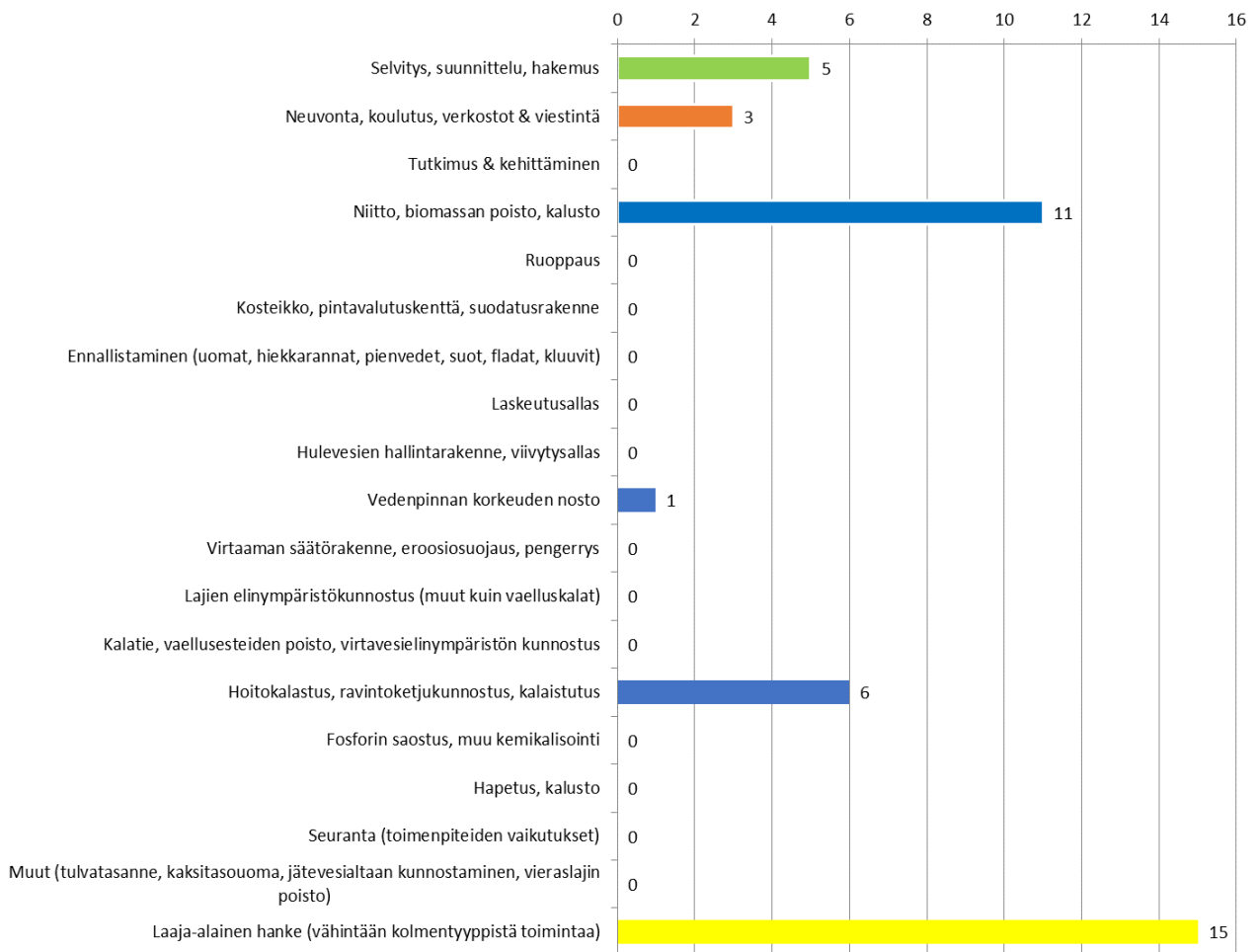
Kuva 57. Kainuun ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyypit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyypit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

4.22 Lappi

Lapin ELY-alueella avustettiin 2019–2023 yhteensä 41 vesistökuunnostushanketta. Näistä suurin osa (44 %) oli suppeampia, konkreettisia kunnostustoimia sisältäviä hankkeita (kuva 58). Suunnittelu- ja selvityshankkeiden osuus kaikista hankkeista oli 12 % ja neuvonta-, koulutus-, viestintä- ja verkostohankkeita osuus oli noin 7 %. Pelkkiä tutkimus- ja kehittämishankkeita ei ollut. Laaja-alaisten hankkeiden osuus oli 37 %.

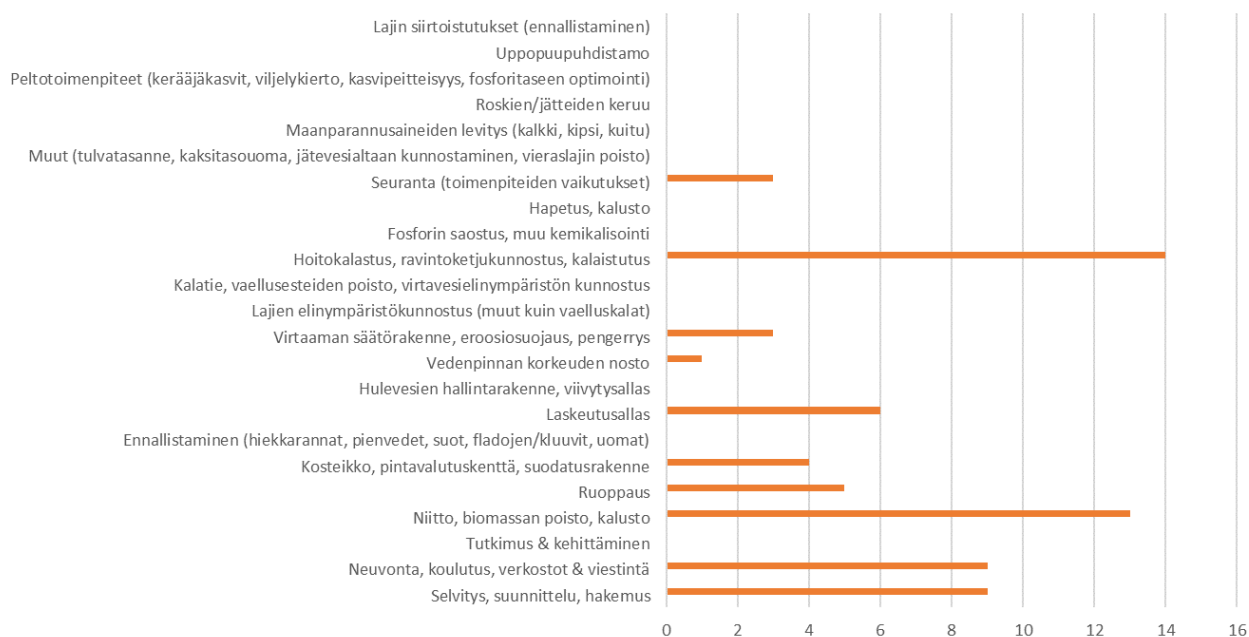

Kuva 58. Lapin ELY-alueen vesistö-kunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yleisemmän tason luokittelun mukaan.

Kuva 59. Lapin ELY-alueen vesistö-kunnostushankkeiden lukumäärät (kpl) yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan.

Laaja-alaisten hankkeiden (15 kpl) sisältö Lapin ELY-alueella 2019-2023

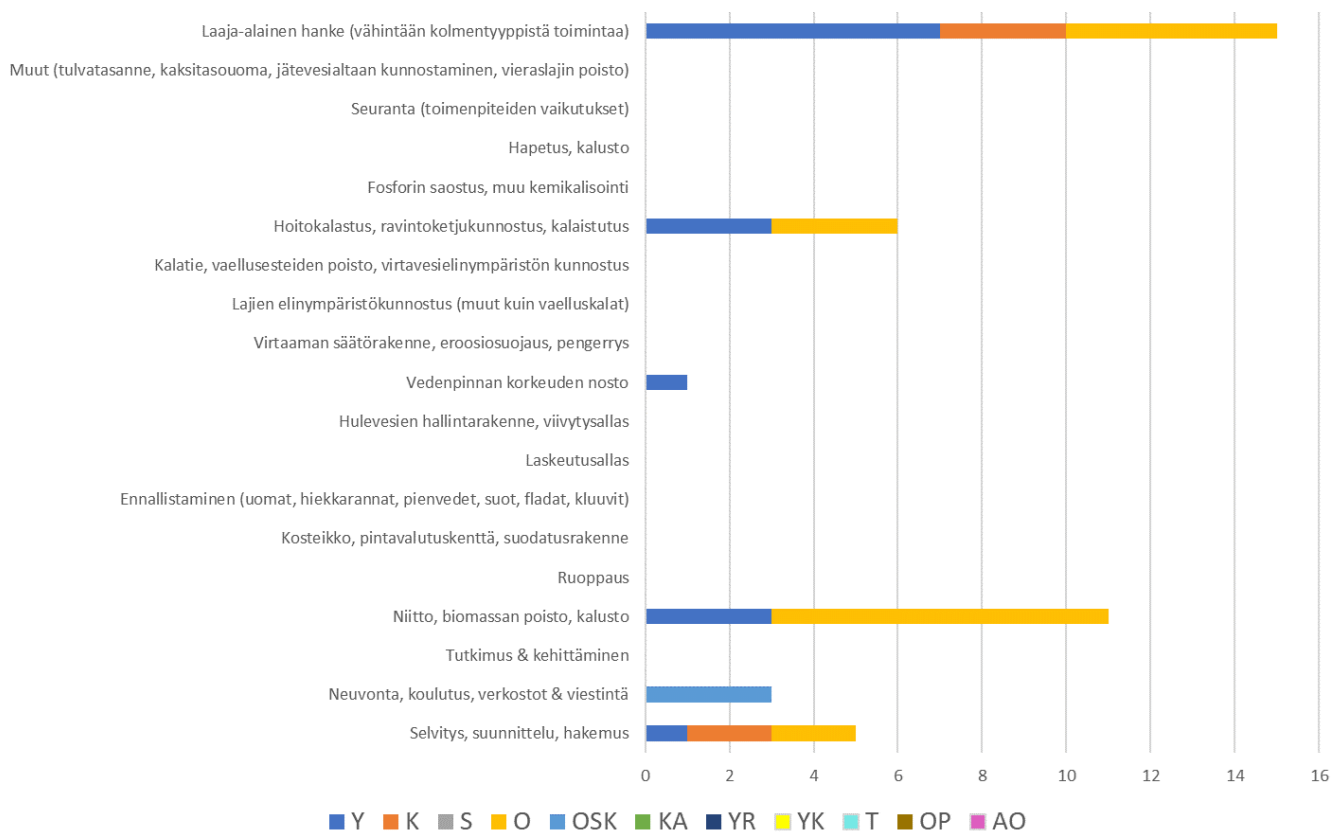

Kuva 60. Laaja-alaisten hankkeiden sisältö Lapin ELY-keskuksen alueella.

Lapin ELY-alueen suppeammissa, konkreettisissa kunnostushankkeissa tehtiin pääosin niittoja ja hoitokalastuksia yms. (kuva 59). Laaja-alaiset hankkeet sisälsivät eniten hoitokalastusta ja niittoja yms. (kuva 60).

Kuvassa 61 on esitetty, minkälaisia hankkeita kukin toimijatyyppi toteutti. Eniten hankkeita Lapissa toteuttivat osakaskunnat yms. (44 %), yhdistykset (37 %) ja kunnat/kaupungit (12 %).

Vesistökuunnostushankkeet toimijatyypeittäin Lapin ELYn alueella
2019-2023

Kuva 61. Lapin ELY-alueen vesistökuunnostushankkeet ja toimijatyyppit yksityiskohtaisemman tason luokittelun mukaan. Toimijatyyppit: (Y- yhdistys/seura, K- kunta/kaupunki, S-säätiö, O-osakaskunta/rantakunta/isojakokunta/kalastuskunta/kalastusyhtymä, OSK-osuuskunta, KA-kalatalouskeskus/alue, YR-yritys, YK-yksityishenkilö, T-tiekunta, OP-oppilaitokset, AO-asiantuntijaorganisaatio. Numeerinen akseli: hankkeita (kpl).

5. Johtopäätöksiä

Viisivuotisen ohjelmakauden aikana on tehty erittäin merkittävä panostus suomalaiseen vesiensuojeluun. Huomattava osa, lähes neljännes, kaikista kustannuksista on käytetty selvitys- ja suunnitteluhankkeisiin. Tehokkaan ja järkevän rahankäytön näkökulmasta olisi tärkeää viedä nämä suunnitelmat käytäntöön lähivuosien aikana. Merkittävä osa hanketoiminnasta on keskittynyt ravinteiden poistoon niittojen ja hoitokalastusten avulla. Niitoilla ja allikoinneilla tuetaan toki myös vesilintujen ja kalojen elinympäristöjen paranemista virkistysnäkökohtien lisäksi. Koska valuma-alueelta tulevan ravinnekuormituksen rajoittaminen on ensiarvoisen tärkeää vesistön hyvän tilan saavuttamisessa kestävästi, Vesiensuojelun tehostamisohjelman aikana toimijoita on kannustettu laaja-alaisempien hankkeiden toteutukseen. Tällä tarkoitetaan moniulotteista toimintaa sisältäen yleensä vesistössä tehtävien toimenpiteiden sijaan tai lisäksi neuvontaa, koulutusta ja verkostotoimintaa sekä parannuksia valuma-alueella erityisesti vettä pidättävillä rakenteilla ja pelloilla tehtävillä toimenpiteillä. Tulosten mukaan tavoitteessa on ainakin osin onnistuttu, sillä laaja-alaisen hankkeiden kasvava suunta on löytynyt.

Laaja-alaisissa hankkeissa ja erityisesti suurilla valuma-alueilla hankerahoituksen saaminen tarkoittaa usein myös suurempaa rahan tarvetta omarahoitusosuuden kattamiseksi. Tässä kohtaa erityisesti kunnilla on merkittävä rooli olla tukemassa kunnostustoimijoita, joista aktiivisempien yhdistysten ja osakaskuntien väki tekee työtänsä pitkälti vapaaehtoisvoimin. Maanparannusaineiden levitykseen ja niiden jatkotutkimukseen tarvitaan erityisesti säätiöiden ja yritysten apua tässä tilanteessa, jossa julkisia varoja ei voida yksittäisten maanviljelijöiden peltotoimenpiteisiin myöntää. Oppi- ja tutkimuslaitosten aktiivisuus toimijakentässä oli yllättävän matala. Siispä hanketoimijoiden sekä oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyötä kannattaa yhä edistää ja tukea sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Vesiensuojelun tehostamisohjelma on nimensä mukaisesti tehostanut vesiensuojelua Suomessa, joka on näkynyt kasvaneina vesistökuunnostushankkeiden määrinä sekä moniulotteisempina hankkeina. Hankkeiden vaikuttavuuden mittaamisessa toteutuneet hankemäärät ovat kuitenkin vain osa totuutta, ja tulevaisuuden suurena haasteena on kunnostuskohteilta kerättävän seurantatiedon kokoaminen ja analysoiminen järjestelmällisellä ja kattavalla tavalla.